Poštnina plačana v gotovini. I. izdaja. Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1·—, lanskoletne 2·—; mesečna naročnina Din 20·—, za tujino 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru. Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 137 Ljubljana, četrtek, dne 18. junija 1931 Leto II.

Predsednik francoske republike prevzema svoje mesto

Paul Doumer, novi predsednik francoske republike, je prevzel v soboto svoje mesto. Njegova prva uradna pot je bila na grob neznanega vojaka, kjer je podžgal večni ogenj.

Prisrčen sprejem poljskih novinarjev v Zagrebu

Zagreb, 17. junija. Poljski novinarji so se danes ob 7'25 pripeljali iz Splita v Zagreb. Na postaji se je zbrala velika množica ljudi, med njimi v prvi vrsti seveda zagrebški novinarji, zastopniki banske uprave in poljskega konzulata. Med novinarji so bili gg. Jutriša, Vodvarška, Horvat, Malinar, Krznarič, Lakatoš in Šrepel za presbiro, poljski konzul Lazarski, banski svetnik Uzorinac i. dr.

Ko se je vlak na postaji ustavil, je godba 35. polka zaigrala himno, nakar je v imenu novinarjev in mesta Zagreba pozdravil goste **Jutriša**, predsednik novinarskega udruženja. V imenu banske uprave je želel poljskim novinarjem dobrodošlico banski svetnik **Uzorinac**. Za pozdrave se je zahvalil v imenu poljskih novinarjev **Gilzinski**. Nato je vojaška godba spet zaigrala našo in poljsko himno, nakar so novinarji spremili svoje poljske goste v hotel, kjer so se nastanili. Za pol 10. uro je bil določen ogled mesta.

Ob 11. so prišli poljski novinarji v spremstvu svojih zagrebških tovarišev v bansko palačo, kjer jih je sprejel v imenu banske uprave podban dr. **Hadži** in jih pozdravil. Nato je izročil petim poljskim novinarjem odlikovanja sv. Save III., IV. in V. stopnje. Pri izročitvi odlikovanj je dr. Hadži naglasil, da je to najvišje priznanje kraljevine Jugoslavije poljskim novinarjem. Za odlikovanja se je zahvalil v imenu svojih tovarišev **Gilzinski**. Na koncu svojega govora je prosil dr. Hadžija, naj na najvišjem mestu izrazi njihovo zahvalo in njihova iskrena čuvstva za jugoslovanskega kralja Aleksandra. Dr. Hadži je gostom obljubil, da bo sporočil Nj. Vel. kralju zahvalo poljskih novinarjev za visoka odlikovanja.

Nato je poljski konzul **Roman Lazarski** izročil zagrebškima novinarjema **Jutriši** in **Krznariću** odlikovanja, ki jih jima je podelil predsednik poljske republike Mošicki. V kratkem govoru je naglasil, da je g. Jutriši podeljeno odlikovanje v spomin na 25-letnico njegovega novinarskega dela in slovanskega občutja, ki ga je vedno kazal, g. Krznarič pa je prejel odlikovanje kot star prijatelj Poljske, ki je stalno v zvezi s poljskim narodom in državo. V imenu Jugoslovanskih odlikovancev se je zahvalil g. Jutriša. V svojem kratkem govoru je dejal, **da je jugoslovanskim novinarjem najsvetejša dolžnost delovanje za slovansko idejo.** V svojem imenu in v imenu Krznarića ter ostalih tovarišev se zahvaljuje za to visoko priznanje predsednika poljske republike in poljske države.

Nato je bila gostom prirejena v banski palači zakuska, nato pa so gostje odšli v mestno posvetovalnico, kjer jih je sprejel načelnik mesta **dr. Srkulj**.

Ob 13. je priredil mestni načelnik dr. **Srkulj** na čast poljskim gostom slavnostno kosilo, ki se ga je v njegovem imenu udeležil občinski svetovalec **Peršić**, ki je imel na banketu lep govor.

Nato je govoril predsednik novinarskega udruženja **Jutriša**. V svojem govoru je orisal sorodnost usod Poljakov in Jugoslovanov pred vojno, med vojno in po vojni. Za njim so še govorili urednik »Gazeta Varšavske« **Vižinski**, predsednik društva hrvatskih književnikov in Kola poljskega **dr. Andriž**, urednik »Muzike« in podpredsednik Društva poljskih kritikov **Glinski, dr. Steinhofer** pa v imenu poljsko-jugoslovanskega društva.

Banketa so se udeležili tudi zastopniki časopisov in listov, agencij, centralnega presbiroja, književnikov in ostalih intelektualcev.

Resna politična kriza v Avstriji

»Arbeiter-Zeitung« o vzrokih demisije vlade dr. Enderja - Pokora za usodne napake finančne in politične narave - Pogajanja za rešitev vladne krize - Glasovi o možnosti novih volitev

Dunaj, 17. junija. d. »Arbeiter Zeitung« komentira odstop vlade dr. Enderja na ta-le način: **Enderjeva vlada je padla ob verigi usodepolnih napak, ki jih je zagrešila v krizi Kreditnega zavoda. Ni pa nobenega dvoma, da so bile vzrok nazadnje tudi politične težave.** Francoska vlada se jezi nad Avstrijo zaradi projekta carinske zveze z Nemčijo. Jezi se posebno na dr. Schobra, ker kot zunanji minister velja, da je odgovoren za ta načrt. Zdi se, da Pariz ni stavil ravno političnih zahtev. Jasno pa je, da je Pariz oteževal finančna pogajanja zaradi Kreditnega zavoda, da bi dal Avstriji čutiti, da se ne sme nekaznovana postaviti v nasprotje s francosko vlado.

Dunaj, 17. junija. d. Danes dopoldne so se pri zveznem predsedniku Miklasu in pri posameznih parlamentarnih strankarskih klubih začeli razgovori glede sestave novega avstrijskega kabineta. Celoten vtis današnjega dne bi bil ta, da gredo vsa prizadevanja v smer, **da bi odstopivši predsednik vlade dr. Ender vnovič prevzel kancelerstvo.** Dr. Ender pa, kakor se zdi, iz različnih razlogov ni posebno voljan prevzeti to nalogo. Zato postavlja pogoje zlasti glede discipline vladnih strank. Stranka dr. Enderja, krščanski socijalci, se trudijo za delno obnovitev stare vlade in stare vladne koalicije. Če bi to ne uspelo, potem bi bilo treba, kakor pravi »Neuigkeits Weltblatt«, računati s tem, **da bi bila imenovana krščansko socijalna manjšinska vlada z dr. Ramekom na čelu. Seveda bi bila to le začasna volilna vlada. Kmečka zveza in Velenemci pa oboji delujejo za ustvaritev velike koalicije ali koncentracije s socijalnimi demokrati.** Tudi levo krilo krščanskih socijalcev, namreč Kunschakovi ljudje, podpirajo ta stremljenja, toda desno krilo krščanskih socijalcev z Vaugoinom na čelu, ta načrt na vse pretege ovirajo. Toda tudi socijalni demokratje smatrajo, da bi bila njihova udeležba v vladi ob sedanjem položaju prezgodnja.

Zvezni predsednik Miklas je sprejel najprej podkancelarja dr. Schobra, potem predsednika Narodnega sveta dr. Rennerja, kasneje pa načelnika največje parlamentarne stranke socijalnih demokratov poslanca Seitza. Za njim je sprejel nižjeavstrijskega deželnega glavarja dr. Burescha, potem vojnega ministra Vaugoina, predsednika zveznega sveta Salzmanna, dalje notranjega ministra Winklerja in končno zastopnike Velenemcev in domovinskega bloka. V poznih večernih urah pride tudi dr. Ender k predsedniku republike.

Pariz, 17. junija. d. »Matin« piše, **da se je včerajšnji francoski ministrski svet baje bavil z avstrijskim finančnim položajem.** Verjetno je, da bo v kratkem postavljen poseben odbor z nalogo, da čuva nad avstrijskimi financami. List piše, da bo treba francoskim bankam nuditi neke garancije. **One zahtevajo pred vsem, da se odstrani nevarnost carinske zveze z Nemčijo.**

Dunaj, 17. junija. n. Glavni svet avstrijske narodne banke je za danes sklical izredno skupščino delničarjev, da bi dobil odobrenje za sporazum glede sodelovanja banke pri sanaciji Kreditnega zavoda. Glede na velika bremena, ki so nastala zaradi sodelovanja države pri sanaciji Kreditnega zavoda, je treba začeti nova pogajanja z vlado radi prenosa posojilnih dolgov države na banko. V tem smislu bo skupščina predlagal ustrezno spremembo statuta.

Dunaj, 17. junija. d. Na današnji glavni skupščini avstrijske Narodne banke so bili odobreni vsi ukrepi, ki jih je Narodna banka izvedla v korist avstrijskega Kreditnega zavoda.

Dunaj, 17. junija. d. Zadovoljive finančne vesti včerajšnjega dne, v prvi vrsti dovolitev predujma 150,000.000 šilingov Narodni banki, so ugodno učinkovale na trg vrednostnih papirjev. Dunajska borza je bila danes precej prijaznejša kakor zadnje dni. Kurzi so bili deloma višji. Na deviznem in valutnem trgu je nastopilo dalekosežno pomirjenje. Kurznih zvišanj ni bilo zaznamovati.

Položaj v Nemčiji razčiščen

Velik uspeh kancelarja Brüninga - Vlado so tudi to pot rešili socijalni demokratje - »Vorwärts« o pomenu njihovega glasovanja

Berlin, 17. junija. AA. Včeraj so nemški socijalisti v odboru senijorjev glasovali **proti sklicanju državnega zbora in rešili tako nemško vlado pred krizo. Socijalisti so prav tako umaknili predlog, naj razpravlja o zasilnih odredbah proračunski odbor.**

Kancelar Brüning je dosegel s tem velik uspeh in bo lahko v miru izvedel svoj gospodarski program.

Berlin, 17. junija. n. V zvezi z včerajšnjim sklepom odbora predsednikov parlamentarnih skupin, ki je s pomočjo socijalnih demokratov odklonil predlog nacijonalistov in komunistov za sklicanje državnega zbora, piše današnji »Vorwärts«, da socijalni demokratje niso nudili s tem pomoči meščanskim strankam, temveč, da so delali samo v interesu delavnega ljudstva. **Ni pretirano, če trdimo, da se je Nemčija nahajala včeraj na robu gospodarske katastrofe.** Državna banka je včeraj zopet morala nabaviti deviz za 130,000.000 mark. To sicer še ne pomeni neposredne valutne nevarnosti, vendar pa je obstojala nevarnost, da se delo zopet omeji, kar bi brezpogojno povzročilo novo brezposelnost in še večjo krizo.

Berlin, 17. junija. n. »Lokalanzeiger« je izvedel, da so se zadnje dni med vlado in državno brambo vršili razgovori, **pri katerih je šlo za akcijo splošne razorožitve, da bi se s tem zagotovil javni red in mir.** To akcijo bo po nalogu vlade izvedla državna bramba.

Srdita volilna borba na Bolgarskem

Malinov proti volilnim nasiljem vlade — Nad 500 kandidatskih list s 1500 kandidati

Sofija, 17. junija. l. Gospod Malinov, načelnik demokratske stranke, objavlja silno ostre članke proti vladnemu načinu volilne agitacije. Malinov obtožuje vlado, **da vrši nasilje nad opozicijonalnimi volilci, in jo poziva, naj preneha s temi nasilnimi sredstvi, če noče izzvati spopadov.**

Sofija, 17. junija. l. Bolgarska postaja od dne do dne bolj prizorišče obupnega volilnega boja. Agitirajo na vse strani in vlagajo kandidatne liste. Bolgarija je razdeljena na 74 volilnih okrajev, pa je že do sedaj prijavljenih preko 500 kandidatnih list. Na teh listah je nad 1500 ljudi, ki jih kandidirajo za poslance. Bolgarska skupščina pa šteje samo 274 poslancev, torej je preko 1200 kandidatov več, kakor je treba.

Dogodki v republikanski Španiji

Izgnani primas Segura se pritožuje nad grdim postopanjem policije — Protest sv. stolice

Hendaye, 17. junija. AA. Dopisniku »Daily Maila« se je iz Španije izgnani nadškof in primas Segura zelo pritoževal nad zavijanjem španskih oblasti. **Kardinal je dejal, da oblastni organi niso kazali do njega nikakega spoštovanja. Ravnali so z njim kot z običajnim zločincem.**

Aretirali so ga v nedeljo ponoči v Guadalajari na ukaz španske vlade. Ko je odpotoval iz tega kraja, so ga spremljali do francoske meje policijski nadzorniki in zaupnik madridske vlade. Prispel je v San Sebastian ob 4. uri zjutraj. Kardinal se je nastanil v nekem tamkajšnjem hotelu. Dejal je, da je zelo žalosten zaradi sprejema, ki ga je doživel v Španiji.

Ko je prispel v Guadalajaro, so ustavili njegov avto in ga odvedli na prefekturo. **Policijski častniki so ga suvali in mu niso pustili, da bi govoril z bratom.** Nasprotno so francoske oblasti z njim zelo ljubeznivo ravnale.

Madrid, 17. junija. AA. Vladina odredba ukinja v španski vojski položaj generalnega kapitana in generalnega poročnika. Najnižji generalski čin v španski vojski je zdaj čin divizijskega generala.

Rim, 17. junija. n. »Osservatore Romano« javlja, da je dal Vatikan apostolskemu nunciju v Madridu nalog, naj pri španski vladi protestira proti izgonu kardinala Segure.

Med Mussolinijem in arditi

Rim, 17. junija. AA. Mussolini je poslal predsedniku zbora arditov, ki je bil prejšnjo nedeljo v Rimu, ta-le odgovor:

Odgovarjam na pozdrav, ki ste mi ga poslali v imenu arditov Italije z vzklikom arditovskih in fašističnih bitk preteklosti in bodočnosti: Mi!

Delovanje italijanskega iredentističnega društva »Lega nazionale«

Trst, 17. junija. n. Tukaj se je vršila seja izvršilnega odbora italijanskega propagandističnega društva »Lega nazionale«. To društvo je že pred vojno vztrajno delovalo za italijanizacijo Istre, Gorice in Dalmacije. Pri tem delu so »Lego nazionale« izdatno podpirala razna druga društva, pa tudi službeni činitelji Italije. Pred kratkim je »Lega nazionale« svoja zavetišča in zabavišča v Julijski Krajini prepustila drugim italijanskim društvom. Tako se sedaj akcija »Lege nazionale« omejuje na Dalmacijo. Senator Anton Tacconi iz Splita je na tej seji poročal o delu »Lege nazionale« v Dalmaciji in pri tem naglašal, da je bilo v poslopjih, ki so last »Lege nazionale« otvorjenih več italijanskih šol, in sicer v Splitu, Dubrovniku, Korčuli, Šibeniku, Trogiru, Hvaru in Krku. Razen tega je bilo s pomočjo tega društva osnovanih mnogo kulturnih društev, v katerih se zbirajo Italijani iz Dalmacije. Po mnenju senatorja Tacconija pa delo »Lege nazionale« in drugih italijanskih društev v Dalmaciji zaradi pomanjkanja sredstev ne more dati boljših rezultatov. Tudi sicer niso razmere ugodne za razvoj te akcije. Odvetnik Troian iz Zadra je pocal poročilo o delu deškega zavetišča na Lastovu in konvikta »Niccolo Tomaseo« v Zadru.

Nevarnost vladne krize v Angliji odstranjena

London, 17. junija. AA. Vlada je sprejela nekoliko izpremenjeni dodatni predlog k zakonskemu načrtu o zemljarini. Tako je bila nevarnost vladne krize odstranjena. Liberalci pa so predložili zbornici nov predlog. Ker so nekateri dvomili, da bo mogla spodnja zbornica pravočasno razpravljati o tem predlogu, je zakladni minister Snowden na snočnji seji dejal, da bo spodnja zbornica čim prej razpravljala o tej zadevi

Ob prihodu poljskih žurnalistov

Stiki med Poljaki in Slovenci so že stari. Ali le med posamezniki. Spominjamo le na Korytka pred sto leti in njegovo prijateljstvo s Prešernom. V splošnem smo pozneje spoznavali Poljake iz njihove literature. Najbolj smo črpali znanje o Poljakih in se navduševali za njih junake iz prevodov Sienkiewiczevih romanov; saj ga ni skoraj Slovenca, ki bi ne bil bral vsaj enega izmed njegovih del. Tudi politiki v davnem avstrijskem parlamentu so se spoznavali med seboj. Toda če se spomnimo na one čase dunajskega parlamenta, nam je nekako čudno pri srcu, ker politika poljske delegacije mnogokrat ni bila takšna, kakršne smo si želeli mi in drugi Slovani. V splošnem pa so nam bili Poljaki precej, precej neznani.

Po svetovni vojni pa, ko je zopet vstala obnovljena velika Poljska, ko so se združili vsi Poljaki v eno državo, ko so padli okovi suženjstva, so postali stiki čimdalje večji. Začeli so se medsebojni obiski. In vsak, ki je bil kdaj na Poljskem, je moral prinesti čisto druge pojme o državi in narodu, kakor jih je sploh dobival iz raznih tujih časopisov.

Ko so pred poldrugim mesecem obiskali Poljsko kulturni delavci in gospodarji skoraj iz vseh glavnih krajev Jugoslavije, jih je presenetila lepota mest in pokrajine ter kulturno visoko stališče in gospodarski razmah sedanje Poljske. In marsikdo je dejal, da pojde še na Poljsko, da bo lahko v miru študiral temošnje prilike, saj je moral osramočen priznati, da si je vse krivo predstavljal...

Dejali smo, da so večinoma vsi naši ljudje črpali in žal še črpajo vesti o Poljski iz tujih časopisov in povrhu še iz nemških, ki večinoma ne vedo povedati niti ene objektivne, a kaj še navdušene besede o Poljski.

Zato iskreno pozdravljamo zastopnike poljskega tiska, ki so sedaj prvič oficielno obiskali našo državo in so danes prišli k nam v belo Ljubljano, odkoder obiščejo našo Gorenjsko z Bledom in Bohinjem.

Poljski tisk se je vedno odlikoval po svoji neustrašenosti, saj je bil poljski tisk oni faktor, ki je vzdrževal in netil upanje, da bo ponižana Poljska zopet vstala osvobojena in velika. In eden izmed onih, ki je v tem pravcu deloval kot žurnalist-revolucionar, je sam današnji — maršal Pilsudski.

V mnogočem sta si poljski in naš tisk podobna. Saj imata iste cilje. Zlasti v boju proti zunanjim nasprotnikom imamo iste pogoje in oblike. Zelo razvito je vprašanje narodnih manjšin.

Mnogo, mnogo vprašanj ima rešiti tisk na gospodarsko-propagandnem polju. Kako važni bi bili čimdalje večji gospodarski stiki! Pa tudi na polju turistike bi se mogli doseči še vse drugačni uspehi, kakor so bili doseženi.

Koliko vprašanj rešijo lahko ti medsebojni stiki. Na stotine dopisov ne doseže tega, kar ustvari samo en iskren pogovor med dvema strokovnjakoma.

Stiki med poljskimi in jugoslovanskimi novinarji niso še takšni, kakršni bi morali biti. Poljski tovariši naj se seznanjajo z našimi prilikami iz naših časopisov in agencij, a obratno naši iz poljskih. Če drugega ne, naj doseže ta obisk izmenjavo poljskih in naših časopisov, da bodo poročila in medsebojno spoznavanje res iz prvega vira, a ne iz tujih agencij, ki mnogokrat o naših skupnih razmerah poročajo — krivo.

Da bi te ure, ki jih bodo tovariši iz Poljske preživeli pri nas, rodile mnogo sadu, in pripomogla, da bi se vse bolje spoznavali in potem tudi z vse večjim uspehom si medsebojno pomagali in polagoma ustvarili trdne temelje za skupno delovanje vseh Slovanov.

V tem znaku še prav posebej iskreno dobrodošlico dragim nam poljskim gostom!

Pozdravljeni!

* * *

Poljski novinarji, ki posetijo danes Ljubljano

V. Gieržynski z gospo, B. Czusnowski, R. Pilarz, T. Powicki, A. Vieržinski, R. Przybilowski, A. Schönberg, M. Rogojski, S. Miszowski, Glinka, tiskovni ataše pri poljskem poslaništvu v Beogradu.

Smrt bivšega ruskega velikega kneza

Pariz, 17. junija. AA. Havas poroča iz Antibesa, da je tam v svoji vili Donatello umrl ruski veliki knez Peter Nikolajević, brat pokojnega kneza Nikolaja Nikolajevića.

Sedanji položaj v svetovni gospodarski krizi

Pesimistično presojanje v angleških gospodarskih krogih — Amerikanci računajo s skorajšnjim preobratom na boljše

London, 17. junija. AA. Gospodarski svetovalec »Angleške banke« profesor Spragne je imel snoči v statističnem društvu predavanje o sedanji gospodarski krizi. Nastopil je proti trditvam nekaterih ekonomistov, da bi se trgovina z liberalno kreditno politiko osrednjih bank kaj kmalu oporavila. Predavatelj je dalje poudaril, da so ti ekonomisti pozabili razlikovati med večjo in manjšo fluktuacijo, kar je največje važnosti. S pomočjo raznih primerov je pojasnil, kaj meni pod ravnotežjem fluktuacij. **Poudaril je, da je oživljenje trgovine odvisno od ravnotežja med poljedelskimi in industrijskimi proizvodi.** Zato pa je potrebno znižanje plač, mezd in drugih produkcijskih stroškov. Nadaljeval je, da rešitev političnih in socijalnih vprašanj ni naloga ekonomistov. Oni so tu, da ugotove motnje in predpišejo primerno protisredstvo. Po predavanju je nastala živahna debata, ki so se je udeležili raznih odlični ekonomisti in statističarji.

Sir Josiach Stamp je dejal, da je glavni vzrok sedanji krizi dejstvo, **da narodi ne morejo urediti pravilno mednarodne razdelitve zlata in kredita.**

Newyork, 17. junija. AA. Na banketu republikanskega društva v Indianapolisu je predsednik Hoover dejal, da je ameriška gospodarska kriza v veliki meri posledica slabega gospodarskega položaja Evrope, da **pa pričakuje, da bodo nastopili za Ameriko v kratkem boljši časi.**

Francosko odlikovanje našega admirala

Beograd, 17. junija. AA. Francoski poslanik na našem dvoru Emil Dard je priredil svečano kosilo na čast jugoslovanskemu admiralu Stankoviću. Kosilu sta prisostvovatla med drugimi generala Bodi in Čolak Antić z gospema. Ob tej priliki je izročil poslanik Dard admiralu Stankoviću red legije časti, s katerim ga je odlikoval predsednik francoske republike.

Razpis o obdavčenju kotlov za žganjekuho

Beograd, 17. junija. AA. Oddelek za davke ministrstva financ je dal razpis o načinu obdavčevanja kotlov za žganjekuho, ki se izposojajo. Razpis posebno naglaša, da se mora izposojanje smatrati samo tedaj za obrt, ki je podvržena davku, če se res vrši radi obrtnega zaslužka in ne samo od slučaja do slučaja. To se bo presodilo po tem, ali ima lastnik kotla sam dosti sliv za žganjekuho. Če jih ima, tedaj se posojanje kotla po normalnih lokalnih prilikah ne smatra za obrt, če pa nima surovin, ali če vrši izposojanje v večjem številu, tedaj se bo to smatralo za obrt.

Povratek inž. Koprivnika v Beograd

Beograd, 17. junija. AA. Včeraj se je vrnil iz Pariza z mednarodne konference strokovnjakov, na kateri je sodelovalo 47 držav, delegat naše kraljevine generalni direktor za gozdove inž. Koprivnik.

Izvoz vina preko Maribora

Beograd, 17. junija. AA. Preko vzorne in kontrolne postaje v Mariboru je bilo izvoženo v mesecu maju 162.187 litrov vina. Glavni del izvoza je šel v Avstrijo, nekaj pa v Nemčijo, Češkoslovaško in Holandsko.

Brezplačen prevoz naseljencev in njihovih stvari

Beograd, 17. junija. l. Kmetijski minister je izdal pravilnik za izvršitev sklepa kmetijskega ministra št. 26.451 od 12. junija t. l. o brezplačnem prevozu naseljencev in njihovega inventarja, o načinu plačevanja voznine za prevoz na državnih železnicah in ladjah v državni eksploataciji, kakor tudi na privatnih železnicah in ladjah. Pravilnik je stopil v veljavo. Hkrati preneha veljati sklep bivšega ministrstva za agrarno reformo št. 26.156 od 24. julija 1926 in pravilnik št. 26.157 od 25. avgusta 1926.

Jugoslovanski večer v Budimpešti

Budimpešta, 17. junija. n. Tukajšnji rotarijski klub priredi v soboto zvečer svečano sejo in pa jugoslovanski večer na čast jugoslovanskim rotarijancem. Jugoslovanski rotarijanci odpotujejo v soboto preko Budimpešte na Dunaj na svetovni rotarijski kongres, ki se bo vršil prihodnjo nedeljo. Ob prihodu v Budimpešto prirede madjarski rotarijanci Jugoslovanom lep sprejem, jugoslovanski rotarijanci pa bodo gostje mesta Budimpešte. Jugoslovani si bodo najprej v avtomobilih ogledali mesto, potem pa se odpeljali z ladjo na Margaretski otok. Popoldne jim glavni mestni načelnik priredi svečan banket, nakar odidejo jugoslovanski rotarijanci na Dunaj. Pričakujejo, da pride v Budimpešto preko 100 rotarijancev iz Zagreba, Beograda in iz drugih mest, kjer imajo rotarijanci klube.

Največji sod na svetu

München, 17. junija. AA. Dva sodarja iz Münchna Jožef in Alojzij Dorn sta napravila največji sod na svetu, ki drži 88.000 litrov ali vsebino 120.000 normalnih vinskih steklenic. V sodu bo vino.

Šoferji ministrskih avtomobilov Briandu

Pariz, 17. junija. AA. Po včerajšnji seji poslanske zbornice so kupili šoferji ministrskih avtomobilov šopek cvetja za zunanjega ministra Brianda. Ko je le-ta prišel iz zbornice, so mu šoferji predali šopek v znak počastitve. Briand je bil nenavadno ganjen radi te spontane ovacije.

Justifikacija dveh kmetic na Madjarskem

Budimpešta, 17. junija. AA. Davi ob 6. je bila izvršena justifikacija dveh zastrupljevalk v Szolnoku. Obešeni sta bili kmetici Szabo in Cordas, ki sta zastrupili moža, očeta in tasta.

Eno obsojenko so morali nesti pod vislice, ker se je onesvestila.

Sofija zopet rovari proti Jugoslaviji

Sofija, 17. junija. l. Pred nedavnim časom se je pojavil v Sofiji neki Gruber, ki se je predstavil kot voditelj tlačenega naroda in začel pogajanja z makedonstvujuščimi za osvoboditev hrvatskega naroda. Namen tega problematičnega tipa je čisto jasen in razumljiv in je popolnoma materijalne narave. Izgleda, da je Gruber ostal brez denarja in da si ga je hotel na tak način pridobiti. Ta Gruber, ki je popolnoma neznana oseba in v resnici nikogar ne predstavlja, se obnaša kot zastopnik Hrvatov. Čudno je, da mu Bolgari pripisujejo tako važnost in da sploh hočejo s takim človekom govoriti. Gruberjeva namera je povsem neresna in mora izzivati samo posmeh.

Dementirana vest

London, 17. junija. AA. Albansko poslaništvo kategorično demantira vest Reuterjeve agencije o dozdevnem atentatu na kralja Zoga.

Ameriški finančni minister v Evropi

London, 17. junija. n. Ameriški finančni minister je prispel snoči v London. Izjavil je, da je njegova pot popolnoma privatne narave in da se ne sestane službeno z angleškim finančnim ministrom. Navzlic tej izjavi pa v političnih in finančnih krogih pripisujejo njegovemu prhodu veliko važnost in to tembolj, ker pride te dni sem tudi ameriški državni tajnik Stimson.

Odhod nove groenlandske ekspedicije

Kopenhagen, 17. junija. AA. Od tu je odpotovala pod vodstvom danskega polarnega raziskovalca Lange-Kocha dozdaj največja ekspedicija v Groenlandijo. Vodja ekspedicije je bil dolgo let prijatelj pokojnega nemškega raziskovalca prof. Wegenerja, katerega tragična smrt med groenlandskimi ledeniki je javnosti še vedno v živem spominu. Ekspedicija je napolnila dva parnika. Obstoji iz 66 oseb s 54 psi in 8 motornimi čolni. Od udeležencev ekspedicije je 13 Dancev. Ostali so Nemci in Švedi. Ekspedicija ostane na vzhodni groenlandski obali tri leta in bo znanstveno proučevala tamošnje razmere. Od časa do časa se bo spustila v notranjost dežele.

Zapuščina Ane Pavlovne

Newyork, 17. junija. AA. Znamenita plesalka Ana Pavlovna, ki je preminula januarja v Haagu, je zapustila soprogu Viktorju Dandu 70.000 funtov sterlingov. Zapuščina pokojnice v Evropi znaša 34.000 funtov sterlingov.

Miss Universum

Galveston, 17. junija. n. Za svetovno kraljico lepote — miss Universum — je izvoljena belgijska kandidatinja. V ožjo volitev so prišle kraljice lepote Zedinjenih držav, Avstralije, Danske, Nemčije, Norveške, Švedske in Francije. Nova kraljica lepote je brinetka in nosi dolge lase.

Velika železniška nesreča v Franciji

Pariz, 17. junija. AA. V Annemasse se je dogodila na tovornem kolodvoru težka nesreča. Radi eksplozije bencina na nekem vagonu so se vneli štirje vlaki. Požar se je razširil tudi na železniško postajo, kjer sta začeli goreti dve zgradbi. Del zgradbe se je porušil in pokopal pod seboj tri osebe. Eno od teh so izvlekli mrtvo, dve pa težko ranjeni. Škoda znaša več milijonov frankov.

Silna vročina v raznih krajih Evrope

Rim, 17. junija. AA. V Italiji je zavladala silna vročina. Bolnice so prenapolnjene od bolnikov, ki imajo solnčarico. V Foggiji je bilo 39° C v senci.

Lizbona, 17. junija. AA. V pokrajini Alentejo je zaradi vročine umrlo pet poljskih delavcev. Število smrtnih primerov bo najbrže še večje, ker se več ljudi, zadetih od solnčarice, bori v bolnici s smrtjo.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 17. junija. d. Verjetno je, da bo sedanje vreme motil napad hladnih zapadnih vetrov z mrzlimi nevihtami.

Dolenji Logatec

Osebne vesti. 1. julija bo odšel na dvomesečno orožno vajo tukajšnji učitelj in podnačelnik Sokola g. Milan Sartori.

Z novim zakonom je postal Dolenji Logatec sedež združenih zdravstvenih občin, in sicer za občine Dolenji in Gorenji Logatec, Planina, Hotederšica in Rovte. Dosedaj je bil sedež Planina. Tako dobi Logatec še četrtega zdravnika g. Perparja iz Planine.

Tečaji za gospodinjstvo in za domačo in šolsko higijeno

Oblastni odbor Podmladka Rdečega Križa priredi v letošnjih velikih počitnicah, in sicer od 6. julija do 31. julija, **tečaj za gospodinjstvo in za domačo in šolsko higijeno.**

Namen tega tečaja je, da se učiteljice osnovnih, meščanskih in srednjih šol pripravijo in moralno obvežejo za delo pri Podmladku Rdečega križa, zlasti pa za vodstvo šolskih kuhinj, ter si izpopolnijo svoje znanje iz domačega gospodinjstva in zlasti iz praktične higijene, na kateri naj sloni vse domače in šolsko življenje. Po dovršenem tečaju naj učiteljice na svojih organiziranih šolah snujejo tudi kuhinje Podmladka Rdečega Križa, kjer bi dobivale učenke najvišjih razredov ter po možnosti tudi šoli odrasle mladenke primeren gospodinski pouk.

Tečaj bo za gospodinjstvo na gospodinjski **šoli »Mladika« v Ljubljani**, a za druge predmete na Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani, Lipičeva ul. 2.

Za pouk bo plačati po 200 (dvesto) Din. One udeleženke, ki ne bodo stanovale pri svojcih, bodo lahko dobile brezplačno stanovanje v »Mladiki«. Prehrano pa si bodo udeleženke preskrbljevale same v gospodinjski šoli in plačevale zanjo po dnevnih cenah. Učiteljice osnovnih, meščanskih in srednjih šol, ki se žele udeležiti tega tečaja, naj vlože svoje prošnje, oziroma prijave na **oblastni odbor Podmladka Rdečega križa v Ljubljani do 30. junija 1931.** Prednost imajo one učiteljice, ki že agilno sodelujejo pri Podmladku, ostale se morajo pa obvezati, da bodo delale pri Podmladku Rdečega križa. Število udeleženk se določi naknadno. O sprejemu bodo dotične posebej obveščene. Vse sprejete učiteljice naj se zbero dne 6. julija t. l. ob 8. uri dopoldne na gospodinjski šoli »Mladika« v Ljubljani.

Staroupokojenci

Položaj starih vpokojencev postaja vedno bolj obupen. Cene vsakdanjih potrebščin stojijo vedno na isti višini; najemnine stanovanj, odkar je odpravljena stanovanjska zaščita, se stalno zvišujejo v nedosegljivi meri; denarni pribranki in zaloge oblek iz prejšnjih časov so izčrpane. Vsem javnim in zasebnim nameščencem so se ponovno zvišale plače, baš zaradi naraščajoče draginje, edino stari državni vpokojenci morajo izhajati s kronsko pokojnino reducirano na dinarsko papirnato valuto.

Zahteva za zvišanje pokojnin je skrajno nujna in že iz človeškega stališča neizogibna. Poleg tega je zahteva starih vpokojencev povsem legalna, saj se glasi v originalu čl. 3. konvencije nasledstvenih držav o pokojninah, da se ima plačati pokojnine po istem merilu, ki je bilo odrejeno od bivše pristojne uprave. To merilo torej je razumeti po duhu konvencije v smislu valorizacije, kar odgovarja pri nas predvojni kroni pomnoženi s 40-kratnikom.

Ker so se državne gospodarske prilike z ozirom na dobljeno stabilizacijsko posojilo poboljšale, je pač upravičeno v vsakem oziru pričakovanje, da se pokojnine starih vpokojencev uredijo v smislu podpisane konvencije.

Iz delovanja podružnice SPD v Poljčanah

Poljčane, 15. junija.

V nedeljo 14. junija se je vršil občni zbor v letu 1929 ustanovljene naše planinske podružnice. Točno ob 18. je predsednik dr. **Hronovsky** pozdravil zborovalce ter kratko poročal o delovanju v minulem letu. Izvršila se je važna združitev rogaške in poljčanske podružnice glede skupnega gospodarstva planinskih postojank na Boču.

Zelo izčrpno je poročilo tajnika M. Ritonja. Iz poročila posnemamo, da je bilo njegovo delo ogromno: razposlanih je bilo samo v tem letu na razne strani 2191 dopisov dopisov. Glede obiskov Boča omenja, da ga je posetilo od otvoritve sem (22. junija 1930) 7000 obiskovalcev, a samo v tekočem letu okrog 3000 izletnikov. Prireditev je bilo 21, podružnica si je pridobila pri Miklavžu od kmetijske šole 5 lokalov, je imela 41 odborovih sej ter 6 sej upravnega odbora na Boču. V doglednem času namerava graditi pri Miklavžu večji planinski dom, odnosno izvrši še nadaljne adaptacije pri kmetijsko-gospodarskih poslopjih.

Vzgled marljivosti je tudi podružnični blagajnik **Zeilhofer**. Omenja, da so bili samo gradbeni izdatki 71.000 Din (za stolp, zavetišče in restavracijo). Skupnega dolga je bilo okrog 33.000 Din, ga pa je sedaj po združitvi z rogaško podružnico, ki je prevzela poleg dobrin tudi pol dolga, še okrog 17.000 Din.

Predsednik gradbenega odbora g. Šerbec poroča, da so vse pomanjkljivosti pri stolpu sedaj odpravljene. Izvršila pa se bodo pri posameznih postojankah tekom leta še nekatera popravila. V odbor so vstopili Sieber, Schwelz in Mallitsch.

Izvrši se naj še neobhodno potrebna markacija, zlasti tik postaje, ki je pomanjkljiva ter iz studeniške strani na »Formile«. Ker se za vzdrževanje stolpa ne zahteva več ko 1 Din, ki je vračunan na plačilnem listku, prosimo, naj vsak zahteva od oskrbnika listek. — **ank** —

Novo mesto

Vrani izvalili piščeta. Na Daljnem vrhu pri Grmovškovih je na pemlad prinesel domači sinko iz gozda dve mladi vrani, ki sta se pri hiši tako udomačili, da hodita okrog kokoši. In res so jim podtaknili kurja jajca, vrani sta zvesto čepeli na njih in tudi srečno izvalili, ena tri, druga pa štiri piščance. Ti prav pridno tekajo za svojima krušnima materama in vrani se z vso vnemo trudita za mladi tuji naraščaj. Pač nevsakdanja zgodba

Dr. R. Molè:

Spomini na maršala J. Pilsudskega

Ko sem bil pred dobrim poldrugim mesecem v Varšavi, bi bil prav rad sprejet v avdijenco pri vojnem ministru, maršalu Josipu Pilsudskemu, a ni bilo mogoče. Saj sem bil morda edini Slovenec, ki sem prišel začetkom svetovne vojne z njim v stik ter imel priliko, spoznati njegovo veliko slovansko srce. Sledeče vrstice imajo namen, da osvežijo spomin na takratno dobo.

Dne 14. avgusta leta 1914 sem bil kot rez. poročnik krakovskega dom. pehotnega polka št. 16 prideljen takratni »Flotili na Visli« ter dobil poveljstvo oborožene ladje »Goplane«. — Čez dva dni sem moral spremljati s svojo ladjo artilerijski transport, ki je plul na »galarah (veliki transportni čolni) do Sandomierza.

Vodne razmere so bile radi velike suše zelo neugodne. Prišel sem z ladjo le do Przemykowa, kjer je obtičala na pesku. Transport ni mogel čakati name in je odplul dalje.

Po treh dneh nadčloveškega napora — okoli sto ljudi mi je pomagalo pri kopanju vodnega korita — se mi posrečilo, da sem mogel približno 7 km naprej. Ali voda je med tem tako upadla, da nisem mogel ne naprej ne nazaj. In tako sem sedel na pesku do 12. septembra, oddaljen približno 1 in pol km od izliva Dunajca v Vislo. Deževati ni hotelo, a tudi ljudje mi niso mogli pomagati, da bi spravili ladjo v »dobro« vodo. Edino to se nam je posrečilo, da smo dospeli 12. septembra ob šestih popoldne pod Opatowice nasproti izlivu Dunajca, kjer smo se zasidrali.

Tu me je že čakal orožniški narednik ter mi javil, da bo po povelju v noči evakuiral mestece, zakaj močni ruski oddelki se pomikajo proti Przemikovu in Opatowcu. Dejal mi je še, da bom tudi jaz najbrže dobil povelje, da se umaknem.

In res, ob 12. uri v noči je dospelo brzojavno povelje, da naj se takoj odpeljem v Krakov, če bi to ne bilo mogoče, naj se odpeljem v Dunajec; v najskrajnejšem slučaju pa naj demontiram ladijski stroj in vzamem s seboj težko nadomestljive strojne dele, ljudi in municijo pa naj odpravim v bližnjo vas Gręboszów. Storil sem zadnje.

Ob sedmi zjutraj sem bil že v bližnjem Gręboszówu. Ladja je ostala ob levem bregu, a moje moštvo in črnovojniški vod jo je na desnem bregu čuval pred eventuelnimi napadi.

Ker je začelo deževati, nisem izgubil upanja, da se mi še posreči spraviti parobrod v Dunajec. Zato sem zaukazal zvečer stroj montirati. Imeli smo srečo, voda je za 20 cm narasla in drugi dan opoldne je »Goplana« bila v Dunajcu, 9 km od izliva. Bil je že skrajen čas, ker so nas že okoli 4 ure že obstreljevali Rusi iz Opatowca.

Ob tej priliki ne smem pozabiti zanimive anekdote. Baš sem imel opoldne opravila pri ladji, ko mi je pripeljala patrulja okoli 70 let 5starega, krepkega Poljaka, češ, da je skinil v Opatowcu avstrijsko razstavo in jo uničil. Za pričo je patrulja navedla dva človeka, ki sta stala zraven in napravila name skrajno neugoden vtis. Zanju se jaz nisem brigal, pač pa sem vprašal nekega gostilničarja, če je mogoče, da bi bil oni možak zmožen takega dejanja. Gostilničar mi je povedal, da sta oba denuncijanta osebna sovražnika pripeljanega možaka in sta se najbrže hotela nad njim maščevati . Moža sem takoj izpustil in sem mu na ta način najbrže rešil življenje, kakor je postal kmalu moj rešitelj sam — Pilsudski.

Dne 16. sept. bi bil moral odpluti proti Krakovu. Baš sem bil pri telefonu, da javim, da mi ni mogoče voziti se, ker sem dobil obvestila, da je pri Przemykowu blizu Visle v okopih približno 500 Rusov in bi težko prišli mimo, ko se je javil poljski legijonar, proseč me, naj bi se javil ob 12. uri pri polkovniku Pilsudskem. Odpeljal sem se z vozom v Kozlów, kjer je bil Pilsudski s svojimi legijonarji, ter se zglasil približno ob ½ 12 uri pri njem. Ko sem se mu predstavil, mi je dejal: »Sedaj še ni 12. ura, jaz sem Vas prosil k sebi ob 12. uri.« Na mojo pripombo, da je tudi meni čas drag, me je takoj sprejel.

Govorila sva nemško. Svaril me je, da naj ne grem z ladjo v Krakow, naj rajši čakam, da on očisti s svojimi legijonarji Opatowiec in Przemyków. Ko sem ga opomnil, da ne smem odlašati, ker imam strogo povelje, je on prevzel odgovornost.

Ves razgovor je bil strogo vojaški.

Ko sva končala službeni del, sem dejal, da sem Slovenec, in sem se oprostil, da sem moral z njim govoriti po nemško, a upam, da se bom kmalu naučil po poljsko. Sedaj pa je bil gospod Pilsudski ves drugačen z menoj, krepko mi je stisnil roko, ter me povabil, naj sedem. Povedal mi je, da pozna Ljubljano, da se je že vozil mimo, in se sploh zanimal za naše razmere. Imel sem priliko, zreti v njegove odkrite oči, ki znajo tako pridobivati, a tudi odbijati.

Preden sva se ločila, me je vprašal, če imam kaj dosti nabojev na ladji. Imel sem jih okoli 20.000, polovico sem mu jih odstopil.

Tako je Slovenec s par patronami tudi pripomogel o osvoboditve Poljske. Storil sem to rad. Saj sem prepričan, da mi je g. maršal Pilsudski takrat prav svetoval in mi morda rešil življenje. Prav rad bi se mu še enkrat zahvalil, a sedaj po — poljsko.

Levi breg so legijonarji čez dva dni »očistili« in jaz sem mirno plul proti Krakowu.

20 letnica Šentjakobske knjižnice

500.000 strankam je izposodila od obstoja nad 2 milijona knjig. — Knjige izposojuje zlasti v južno Srbijo. — Sezonska podružnica na Bledu.

Ljubljana, 17. junija.

Na občnem zboru Šentjakobskega gospodarskega in kulturnega društva je podal knjižničar g. Rode zanimivo poročilo o delovanju Šentjakobske knjižnice. Knjižnica zavzema vodilno mesto med našimi ljudskimi knjižnicami, ker izposodi več knjig kot vse druge ljudske knjižnice v Dravski banovini. Vsako leto se vpiše vanjo okoli 1000 novih izposojevalcev. V zadnjih treh letih je izposodila 129.756 strankam nad 2 milijona knjig.

Najlepši dokaz knjižničnega razvoja in njenega kulturnega bogastva je glavni imenik knjig iz leta 1928, ki obsega 400 strani. Ta imenik je, kolikor se tiče slovenske literature, najpopolnejše delo te vrste. V njem je obseženo vse naše slovstvo s prav majhnimi izjemami od leta 1870. Sistematična ureditev kataloga je bila mogoča le s sodelovanjem direktorja licealne knjižnice g. dr. Šlebingerja. Katalog je g. Rode sestavljal z dr. Šlebingerjem 6 mesecev. Stal je nad 70.000 Din in obsega dela v 10 jezikih. Lani smo izdali dodatek v 7 jezikih onih knjig, ki smo jih dokupili po izdaji prejšnjega imenika.

Ne mine dan, da ne bi šle naše knjige širom naše države, zlasti v bivšo mariborsko oblast in v južno Srbijo. Da tem svojim zvestim odjemalcem nudimo čim večje ugodnosti, smo jim izposojilni rok podaljšali, da lahko naš čitatelj v Štipu, Prizrenu, Zaječaru, Skoplju in Banjaluki obdrži knjigo 6 tednov, a plača le enkratno pristojbino. Zanimivo je, da izposojamo v Zagreb hrvatske knjige. Če pojde tako naprej, bo imela knjižnica v nekaj letih tolik poštni promet, da si bo morala ustanoviti poseben oddelek.

Kakor pred tremi leti, so osnovali letos za poletno sezono podružnico na Bledu. Prevzel jo je v oskrbo »Putnik«.

Poslali so na Bled 800 knjig najboljših pisateljev v 6 jezikih. Za take naše sezonske podružnice se potegujejo pri nas tudi nekatera druga letovišča.

Knjižnica je 31. maja t. l. zaključila svoj 20-letni obstanek. To je jubilej dela in vztrajnosti. Poslovala je nepretrgoma 20 let in v tem času vzgojila celo generacijo. Mnogo uglednih naših mož, ki delujejo danes uspešno na kulturnem področju, je naši knjižnici dobivalo prvo izobrazbo izven šole. Naša knjižnica je postala danes tako potrebna med nami, da brez take knjižnice ne bi mogli več shajati.

G. Rode se je zahvalil vsem, ki so podpirali knjižnico v zadnjih treh letih. Poleg dr. Šlebingerja je imel predsednik g. Likozar mnoga pota in posredovanja v prid knjižnici in odvrnil marsikatero nepriliko, ki bi jo bila sicer lahko zadela. Po njegovem prizadevanju smo uživali tudi naklonjenost g. župana dr. Puca, zato se obema kot knjižničar najlepše zahvaljuje in ju prosim še nadalje podpore.

25 družin vrženih v bedo

Zopet redukcija pri rudniku v Zagorju.

Zagorje, 7. junija 1931.

Pretekli petek smo začeli »fajrati« radi nekaterih nujnih del na novozgrajeni normalnotirni progi in na separaciji. Vsak nov stroj v naš dolini vzame kruha nekoliko delavcem, in to se je zgodilo tudi sedaj. Komaj je prišla nova lokomotiva, ki je vzbudila zanimanje rudarske mladeži, že se je razširila vest, da je zopet podjetje reduciralo delavce na nakladišču takozvane »rampe«, da so delavke na seperaciji dobile odpoved, kakor tudi delavke v »borovniku«. Ta udarec je zadel v živo do 25 družin, katerim edina opora je bil očetov zaslužek, ki je bil zadnji čas zaradi pogostega praznovanja tako majhen, da si družine niso mogle privoščiti niti črnega kruha.

Ako pa pomislimo, da so na rudniški separaciji in v kamnolomu v »barovniku« bile zaposlene večinoma vdove ponesrečenih ali predčasno umrlih rudarjev ali pa žene s številnimi otroci, nam bo jasno, da je tudi tukaj potrkala na vrata bedaa, kakršne si človek ne more misliti. Dela sedaj ni najti pri nas nikjer, izseliti se je nemogoče, ker delavec nima potrebnega denarja, tako da je na domači grudi obsojen na popolno obubožanje. Mogoče pa bi se dalo le vseeno najti izhoda iz te kritične situacije. Predsednik kraljevske vlade gosp. Peter Živković je ob priliki službenega poseta v slovenskih krajih priporočil rudniškim ravnateljem, naj se kriza rešava tako,, da se da živeti vsem delavcem, ki so navezani samo na zaslužek pri predsedniku, ako pa stvar ne gre drugače, naj se jih zaposljuje izmenjaje.

Odpuščeni delavci se nadejajo, da bo posredovala tudi kr. banska uprava, ter dosegla pri podjetju, da teh obupanih družin ne bodo kar vrgli v najstrašnejšo bedo in pomanjkanje, zlasti ker so to delavci, ki so po nekaj desetletij zaposleni pri TPD in so navezani z družinami vred na zaslužek pri rudniku.

Zborovanje Narodno strokovne zveze v Trbovljah

Trbovlje, 17. junija.

Včerajšno člansko zborovanje Narodne strokovne zveze, ki se je vršilo ob 15. uri v dvorani Forte, je pokazalo, da se rudarsko delavstvo vedno bolj navdušuje za narodni delavski pokret, v katerem vidi edino rešitev iz težkega položaja. Zborovanja se je udeležilo okrog 300 članov, ki so pozorno sledili izvajanjem predsednika g. Korena, ki je v prvi vrsti poročal o sklepih seje upravnega odbora NSZ v Ljubljani. Ti sklepi so se nanašali na bližnje mezdno gibanje oziroma sklepanje nove kolektivne pogodbe. Narodna strokovna zveza stoji na stališču, da se delavski položaj absolutno ne sme poslabšati, kajti delavstvo je zaradi dolge rudarske krize tako izčrpano, da bi vsako zmanjšanje dosedanjih prejemkov pomenilo še hujšo socijalno krizo.

Zato se bo Narodna strokovna zveza borila za to, da se stara kolektivna pogodba podaljša. Koren je dalje poročal o sklepih kongresa narodnih strokovnih zvez Čehoslovaške, Jugoslavije, Poljske in Bolgarske, ki je vršil meseca maja v Pragi, na katerem se je ustanovil mednarodni delavski odbor navedenih držav. Dalje je Koren še poročal o porastu narodnega strokovnega gibanja v vseh krajih naše banovine in cele države, kar dokazuje, da je jugoslovanski delavec zavrača ponujano mu pomoč iz tujine, ker je uverjen, da mu more dati pravo zaščito in pomoč le njegova domovina Jugoslavija, zato jo tudi on podpira, da bo močna in velika.

Za g. Korenom, katerega izvajanja so navzoči z navdušenjem sprejeli, je povzel besedo g. Štruc, ki je apeliral na članstvo, da podvojijo agitacijo za svojo strokovno organizacijo. Nato je poročal g. Škrinjar kot delegat glavnega upravnega odbora Bratovske skladnice o letnem računskem zaključku bratovske skladnice, ki ga je vzelo članstvo z odboravanjem na znanje. Ob 19. uri se je pa vršil setanek vseh kulturno-prosvetnih, dobrodelnih, sportnih in drugih društev, katerega je sklicala Narodno strokovna zveza zaradi razgovora, kako bi se organiziral javni manifestacijski shod na Vidovdan v Trbovljah.

Skoraj vsa društva, ki so bila vabljena razen onih, ki so ta dan vsled lastnih prireditev izven Trbovelj zadržana, so ponudila sodelovanje pri tej narodni manifestaciji.

Sklenilo se je, da se Vidovdan proslavi kot narodni praznik s tem, da se narodno delavstvo korporativno udeleži službe božje za padlimi kosovskimi junaki, dalje, da priredi po službi božji velik manifestacijski shod vsega narodnega delavstva in narodnega mišlečega prebivalstva sploh. Na večer pred tem bo v dvorani Forte predavanje o Kosovem. Narodna strokovna zveza bo izdala na prebivalstvo javen oklic, da se proslave Vidovega dne v čim večjem številu udeleži.

Sokolstvo

Zlet Sokolstva na Jadranu

Drugi predzletni dan vojske in mornarice.

Po krasno uspelem prvem predzletnem dnevu srednješolske mladine v okviru zleta Sokolstva na Jadranu, se vrši v soboto 20. in nedeljo 21. t. m. drugi predzletni dan, nastop vojske in mornarice. Za nastop vlada veliko zanimanje po celi primorski banovini. Bo to velika vojaško-sokolska manifestacija, kakršne Split še ni doživel. Impozantni nastopi naše junaške in hrabre vojske ter mornarice bodo občinstvo navdušili do entuzijastičnih manifestacij. Kdo izmed udeležencev I. vsesokolskega zleta v Beogradu se ne spominja onih nepozabnih nastopov, ki so zadivili ne le naš narod, ampak predstavnike tujih držav. Delegat francoske armade je izrekel laskavo priznanje: naši junaški vojski, enako atašeji nam prijateljskih držav. Pehota nastopi z vajami s puškami, mornarica pa bo izvedla vaje z vesli in simbolične vaje »Za dom in bojni grom« ter raznoterosti, ki bodo vzbudile posebno zanimanje gledalcev. Mornariške nastope bo vodil znani sokolski strokovnjak naš rojak kapetan brat Ivan Kovač.

Spored II. predzletnega dne je naslednji:

V petek 19. t. m. ob 19. seja sodniškega zbora v Sokolskem domu. V soboto 20. t. m. ob 5. zjutraj tekme vojske in mornarice na zletišču, ob 16. tekme mornarice v veslanju z 12 in 8 vesli. V nedeljo 21. t. m. ob 6. zjutraj skušnje vojske in mornarice za javni nastop, ob pol 10. zbor vojske in mornarice za povorko, ob 10. povorka po mestu in pozdrav vojski in Sokolstvu na Francoski obali. Ob 17. javna telovadba: 1. vaje s puškami — vojska, 2. vaje z vesli — mornarica, 3. skupine — vojska, 4. orodne vaje in raznoterosti — mornaurica, 5. jutranje vežbanje — vojska, 6. za dom in bojni gram — mornarica, 7. vlečenje vrvi in štafetni tek 100 krat 10 — mornarica, 8. piramide na štirih krilih — mornarica, 9. bojna scena — vojska.

Vabimo članstvo iz Dravske banovine, da se udeleži po možnosti tega predzletnega dne. Legitimacije za znižano vožnjo se dobi pri Jugoslovanski Sokolski Matici v Narodnem domu. Zdravo!

— — — — —

Sokolski listi.

Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš. Jugoslovanska Sokolska Matica je izdala te dni zanimivo brošuro o dr. Miroslavu Tyršu, ki jo je spisal brat Jan Pelikan, na naš jezik pa prevedel brat Franjo Malin iz Novega Sada. Pisec obširno opisuje delovanje ustanovitelja Sokolstva od mldih nog do njegove smrti leta 1884. Brošuro vsem bratskim društvom toplo priporočamo, zlasti bratom prosvetarjem bo ob priliki proslav stoletnice Tyrševega rojstva dobro služila. Cena 3 Din. Naroča se pri Jugoslovanski Sokolski Matici v Ljubljani, Narodni dom.

Nekaj o poljskem tisku

Najstarejši poljski časopis — »Mrkurjusz Polski — je začel izhajati leta 1661. Od tega leta pa do zadnje delitve Poljske je izhajalo, oziroma izšlo skupno 120 periodičnih publikacij. Izmed vseh teh, ki so deloma po večjem ali manjšem obstoju izhajale, izhaja še danes »Gazeta Warszawska«, ustanovljena l. 1774.

Izmed 59 časopisov, nastalih v dobi 1795 do 1814, obstoja še danes samo en časopis in sicer »Gazeta Lwowska«, ustanovljena l. 1811.

Med leti 1815—1914 je izšlo, oziroma nastalo 3345 raznih časopisov, a večina (2220) šele v letih 1881—1914. Največ časopisov je nastalo v dobi osvobodilnih vojn, to je v leta 1830 do 1831, 1846—1849, 1861—1864. Čim se je zatrlo osvobodilno gibanje, so s silo prenehali tudi razni časopisi.

Začetkom svetovne vojne je bilo na Poljskem 1145 časopisov, a okoli 100 se jih je tiskalo v tujini.

V prvih dneh osvobojene Poljske je bilo komaj 600 časopisov. Od vseh časopisov je poleg obeh že gori imenovanih med tem časom dosegel svojo stoletnico leta 1921 še danes izhajajoči »Kurjer Warszawski«.

Od novembra 1918 pa do konca 1827 je nastalo na Poljskem 3288 in prenehalo 1950 časopisov.

Leta 1928 je bilo na Poljskem skoro 2500 časopisov, v tem številu pa ni všetih okoli 200 časopisov, ki izhajajo v tujini; nekateri izhajajo že več desetletij. Omenimo le »Kurjer Polski« v Milwauke, »Dziennik Berlinski« v Berlinu, »Narodowiec« v Lille.

Leta 1928 je prenehalo izhajati kar 300 časopisov.

Danes je stanje približno to-le: 2200 listov izhaja v republiki, okroglo 175 v tujini, torej skupno 2375 periodičnih časopisov.

Po jeziku izhaja v republik okroglo 1750 ali 80 odstotkov. Drugi časopisi so pisani v židovskem in hebrejskem jeziku (okroglo 170), v nemškem (135), ukrajinskem (85) itd.; dva sta v esperantu in 1 v češkem jeziku.

Izmed poljskih časopisov je dnevnikov in onih, ki izhajajo dvakrat na teden 290, tednikov 525, drugih časopisov je 935.

Predaleč bi vedlo, če bi hoteli našteti časopise po vsebini, ki je diferencirano približno kakor vse ostalo svetovno. Nas bo morda najbolj zanimalo, da šteje n. pr. vojaški tisk okoli 20 periodičnih časopisov.

Čudno se nam pa zdi, da je mladinski periodični tisk tako majhen in obsega komaj 5 časopisov. Res pa je, da ima skoro vsak dnevnik in tednik svojo mladinsko prilogo.

Strokovni tisk je zelo bogat.

Zelo zanimiv je specialni tisk. Izhajata dva prav lepa časopisa za bibliofile, 4 šahovski časopisi, okoli pet (!) za posredovanje zakonov i. t. d.

Ako razdelimo tisk po mestih, stoji Varšava na prvem mestu. V Varšavi izhaja okoli 500 periodičnih listov, samo dnevnikov 35, od teh 25 v poljskem jeziku. Potem sledi Lwòw s približno 180 publikacijami (140 poljskimi, 25 ukrajinskimi in 15 židovskimi). Kraków in Poznanj imata po 150 publikacij. Katowice ima preko 115.000 prebivalcev in 50 publikacij (40 poljskih in 10 nemških). Toruń ima okroglo 55.000 prebivalcev in 20 publikacij; vse so poljske!

V tujini je najbolj zastopan poljski tisk v Ameriki. Potem ima mnogo časopisov tudi Nemčija. Tudi Harbin v Kitaju ima 3 poljske publikacije. Črnovice v Bukovini imajo 2 publikaciji.

Po obsegu naklade omenjamo sledeče časopise in le zavidamo naše brate, da je njihov tisk tako razširjen:

»Ilustrowanj Kurjer Codzienny« v Krakovu z jako lepo nedeljsko poučnoliteraturno pralogo; dobi se tudi dnevno naprodaj v Ljubljani — izhaja dnevno približno v 100.000 izvodih.

»Kurjer Warszawski« v Varšavi do 100.000 naklade.

»Kurjer Poznanski« in »Dziennik Poznanski« (od 40.000 do 60.000 izvodov).

Izmed političnih časopisov kot zastopnikov različnih strank je:

»Gazeta Warszawska« narodno-demokratska.

»Glas Pravdy«, »Epoka« sta organa vladnega bloka; »Rzecz pospolita« v Varšavi organ krščanskih demokratov; »Czas« v Krakovu je konservativen«, »Robotnik« v Varšavi, »Naprzód« v Krakovu in »Dziennik Ludowy« v Lvovu so glasila socialno-demokratične stranke.

Izmed agencij navajam »Pat« (Polska Agéncja Telegraficzna), »Pap« (Polska Agéncja Publicystyczna), »Lap« (Ludova agencja prasowa) i. dr. Zastopnike imajo te agenture skoro po vseh mestih doma, a tudi po drugih večjih centrih v tujini.

Poljski tisk je bogat in dobro organiziran in stoji na visokem stališču; zlasti informacijska služba je spretno organizirana.

V nacionalnem oziru in osvobodilnem delu je storil več kot svojo dolžnost. Koliko novinarjev je moralo svoj čas v emigracijo, a kolikim so sibirske katorge prikrajšale dragoceno življenje!

Žurnalistične organizacije na Poljskem.

Poljski novinarji so organizirani v sindikatih, ki tvorijo centralno organizacijo »Związek Syndykatów Dziennikarskich« (zveza novinarskih sindikatov); zveza je udružena tudi v internacionalni federaciji (Féderation Internationale des Journalistes). Poleg sindikatov je še mnogo novinarskih društev, ki imajo značaj klubov. Del pokrajinskih novinarjev in založnikov je organiziranih v Zvezi pokrajinskega tiska »Związek Prasy Prowincjonalnej«. Tudi za materialno samopomoč novinarjev je preskrbljeno. Obstoja namreč dobro organizirana »Zavarovalna in pomožna blagajna poljskih pisateljev in novinarjev (»Kasa przezornośći i Pomoci dla Literatóv i Dziennikarzy Polskich).

Nepoljski novinarji imajo svoje lastne narodne organizacije v društvih in klubih; ven, dar so kot sindikalizirani žurnalisti kot narodnostne skupine člani sindikatov.

Najvišjo organizacijo pa tvori že preko 12 let obstoječa novinarski visoka šola pod imenom »Wyzsza Szkola Dziennikarska«. Da je nastala in obstoja ta lepa institucija, se ima zahvaliti »Društvu za pospeševanje študija novinarskih ved«.

Iz Dravske banovine

d **V odboru banskega popisnega odbora** so bili poleg gospodov, katerih imena smo objavili še gg.: Knez Aleksander, veletrgovec, dr. Pipenbacher J., gimnazijski ravnatelj v p., dr. Rupnik Ivan, delegat fin. min. v p. in Wester Josip, višji šolski nadzornik v p.

Službeni list kraljevske banske urave Dravske banovine št. 36 z dne 18. junija 1931 ima sledečo vsebino: Zakon o pobijanju malarije. — Zakon o ustanovitvi novega sreza metliškega s sedežem v Metliki. — Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o državni brambi. — Zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o narodnih šolah od 5. decembra 1929. — Zakon o izpremembi naredbe ministra za promet z dne 30. maja 1922, št. 16.276, o zavarovanju državnega prometnega osebja zoper bolezen in nezgode. — Zakon o izpremembah uvozne tarife k predlogu zakona o obči carinski tarifi. — Zakon o izpremembi zakona o žandarmeriji (orožništvu). — Uredba o razporedu zvaničniških in služiteljskih zvanj v resortu ministrstva za notranje posle. — Pravilnik o opravljanju izpita za merilce pri javnih zavodih za meritev. — Naredba agranim oblastvom. — Navodila za izvrševanje proračuna razhodkov in dohodkov za leto 1931/1932. — Navodilo o občem pravnem postopku. — Odločba ministra za socialno politiko in narodno zdravje o delovni zaščiti pomožnega osebja. — Pojasnila k §§ 58, 77 in 132 zakona o gozdih. — Rešitev o izpremembi mej katastrskih uprav. — Razglas o plačevanju trošarine na pnevmatiko in tovorne avtomobile. — Objave glede pobiranje občinske trošarine v letu 1931.

d **Počitniška kolonija krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani** bo letos v Polhovem gradcu. Krajevni šolski odbor v Polhovem gradcu nam je dal na razolago šolske prostore za meseca julij in avgust, tamkajšni krajevni odbor Rdečega križa nam je pa z vso ljubeznivostjo pomagal pri pripravah. Obema korporacijama se najiskrenejše zahvaljujemo.

d **Slovensko planinsko društvo** naznanja, da bo Triglavski dom na Kredarici 21. t. m. odprt, popolnoma oskrbovan pa bo od 28. t. m. dalje. Vrh Triglava je že dostopen, nakar turiste opozarjamo.

d **»Grafika«, moški pevski zbor v Ljubljani,** odpotuje danes na pevsko turnejo v Prago, Lazne Podebrade in na Dunaj. Turneja bo obenem nudila članom »Grafike« vpogled v razna tiskarska velepodjetja, ki jim bodo pričala o naglem razvoju tiskarske obrti izven naših meja. »Grafika« je iz 25 pevcev sestoječ zbor, ki ga vodi g. prof. A. Gröbming. Program koncertov »Grafike« ima namen pokazati bratskemu češkemu narodu, kaj in kako se poje pri nas, ter tvori izbor skladb iz naše glasbene literature in sicer v prvi vrsti narodne pesmi in skladbe, ki so z njimi v zvezi, v drugi vrsti pa umetne pesmi, med drugimi tudi balado češkega rojaka Försterja, ki je vse svoje življenje in vse svoje bogate zmožnosti daroval Slovencem in s tem ojačal tesne vezi, ki spajajo Slovence z velikim češkim narodom. »Grafiki« želimo na pot mnogo pevskih uspehov.

Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 398—3

d **Vse p. n. Ciril-Metodove podružnice** vljudno opozarjamo, da se bliža večer pred godom slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda 4. julija, ko se prižigajo kresovi širom Slovenije. Družba sv. Cirila in Metoda prosi vse svoje podružnice, da potrebno ukrenejo, da se zažgo kresovi na gorah in vrhovih naše domovine, da ž njimi ožarjena domovina utrdi našim zasužnjenim bratom vsenaokrog up in nado v boljšo bodočnost. Kresovi naj bodo vidni znak naše ljubezni do zatiranih. — Morebitne zbirke v korist naši obrambeni družbi dobrodošle.

d **Učiteljstvu in javnosti sporočamo,** da se cerkljanska šolska proslava in razstava vrši za šolo in učiteljstvo v četrtek 25. junija t. l. o priliki skupnega zborovanja kranjskega in kamniškega učiteljskega društva. Javna šolska proslava (razvitje prapora, razstava) bo pa na Vidovo nedeljo 28. junija t. l. od 9. do 11. ure, popoldne pa po odkritju spominskih plošč Davorinu Jenku in Ignacu Borštniku s šolsko prireditvo v Društvenem domu. Vsi oni, ki jim je do vožnje (avto) in obeda, naj se takoj priglase in navedejo dan udeležbe, da moremo priskrbeti vse potrebno. — Šolski upravitelj v Cerkljah.

d **Sožalje Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo.** Zveza je poslala zvezi francoskih konzumnih zadrug kot osrednji zvezi delavskih zadrug v Franciji sožalno pismo ob priliki nesreče, ki se je pripetila 14. t. m. v ustju Loiree s parnikom »St. Philbert«, kjer se je ponesrečilo nad 400 sodrugov.

d **Razbojništvo na cesti Brežice—Bizeljsko.** V gozdu Dobrova na banovinski cesti Brežice—Bizeljsko je izvršil 33letni Andrej Horvatuš iz Bizeljskega razbojništvo nad trgovskim učencem Francem Lipjem in mu s silo odvzel zavoj s štirimi škatlami »Sava« cigaret, 50 zavojčki savskega tobaka, 100 cigar in 50 škatlic vžigalic v skupni vrednosti 549 Din in nato neznanokam pobegnil. Za Horvatušem je uvedeno zasledovanje.

Pri slabostih je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za ženske soglasno prav milo učinkujoč način **»Franz Josefove« grenčice,** ki je zlasti pripravna za nežni rast ženskega telesa. **»Franz Josefova«** voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 471

Ljubljana

Četrtek, 18. junija 1931: Gervazij. Pravoslavni: 5. junija: Dorotej.

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

*

■ **Ljubljanske in okoliške pevce prosimo,** da se v obilnem številu udeleže koncerta poljskega pevskega zbora »Echo« iz Krakovega, ki se vrši v ponedeljek, 22. uri v Filharmonični dvorani. Vsa pevska društva vabimo nadalje, da se udeleže z vsem zborom ali vsaj po zastopstvu proslave **odkritja spominske plošče Davorinu Jenku,** ki se bo vršila na Vidov dan ob pol 15. uri v Cerkljah pri Kranju. O prihodu in eventualnem sodelovanju naj društva obveste pravočasno upravo Hubadove župe JPS.

■ **Sokolsko društvo Ljubljana II.** javlja pretužno vest, da je preminul njega dolgoletni zvesti član **brat Anton Bajec.** Predragega pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti danes popoldne ob 16. v civilni obleki s sokolskim znakom. Zbor članstva na Tržaški cesti št. 34. Dragemu bratu ohranimo časten spomin! Zdravo!

■ **Omladinski klub »Južnoslovenska Iskra« v Ljubljani** ima svoj redni članski sestanek v soboto 20. t. m. ob 20. zvečer v svojih društvenih prostorih hotela Tivoli II. nadstr. Vabimo vse naše prijatelje in somišljenike, ki jim je močna in enotna Jugoslavija pri srcu, da stopijo v naš omladinski klub. Za člane prisotnost obvezna. Dnevni red: društvene zadeve in predvidena proslava Vidovega dne. — Odbor.

■ **»MOTOH« KAVA DNEVNO SVEŽA!**

■ **Pevski zbor Glasbene Matice.** Drevi ob 20. uri obvezna vaja vsega zbora.

■ **Kraljičina Ludka,** ki jo je odnesel oblak in jo je z gorskega grebena ugrabil podzemski duh Hribovnik Gromovnik, se je srečno rešila in vabi vse mlade sestrice k sebi na poset. Pridite v opero 19. t. m. ob ½6 kjer boste videli njeno zgodbico še enkrat.

■ **Razstava naših likovnih umetnikov** na ljubljanskem velesejmu paviljon »K« je otvorjena samo še danes med 10. in 18. uro.

■ **Operna šola** je poseben oddelek državnega konservatorija v Ljubljani. Gojenci, ki posečajo operno šolo, bodo imeli v ponedeljek 15. t. m. in v sredo 17. t. m. dve javni produkciji v dramskem gledališču. Začetek ponedeljkove javne produkcije je točno ob 5. uri popoldne. Vstopnice od 2 do 10 Din so v predprodaji ves dan pri dnevni blagajni v operi, zvečer od ½20. ure dalje pa v drami. II. produkcija je nastop operne šole, ki jo vodijo deloma ga. Škerlj-Medvedova, deloma pa kapelnika Neffat Anton in dr. Švara bo ob 20. uri ravnotako v dramskem gledališču.

■ **Odprta noč in dan so groba vrata.** Umrli so: Marija Lukanc, 83 let stara, bivša kuharica, Japljeva ulica 2; Marija Favai, roj. Žagar, 72 let stara, posestnica, vdova nadoficijala drž. žel. Medvedova c. 38, Anton Bajec, 65 let star, vrtnar in posestnik, Tržaška c. 34. Blag jim spomin, žalujočim naše sožalje!

■ **Dve nesreči.** V bolnišnico so pripeljali 4-letno Erno Oberškovo, hčerko sprevodnika drž. žel. iz Most, ki je padla s klopi in si zlomila desno roko, in 5-letnega posestnikovega sina Franca Keršiča iz Borovnice, ki ga je po nesreči povozil lastni oče.

■ **Nesreča pri regulaciji Ljubljanice.** Samski delavec Franjo Šaka, uslužben pri tvrdki Dukič, je na Vrazovem trgu, kjer regulirajo Ljubljanico, pri odpenjanju praznega priklopnega voza od tovornega avtomobila tako nepravilno ravnal, da mu je spojno oje padlo na desno nogo in mu jo v spodnjem členku izpahnilo. Šako so z rešilnim vozom prepeljali v bolnišnico.

■ **Onemogel na cesti.** Na Dunajski cesti poleg Stadiona je prišlo delavcu Ivanu Berčiču z Ježice radi stare bolezni tako slabo, da je nezavesten obležal in so ga morali z rešilnim vozom odpeljati v bolnišnico.

■ **Ogenj v Slomškovi ulici.** V torek ob 20·20 je opazil stražnik Perčič ,da se vali iz kleti hiše št. 5 v Slomškovi ulici sumljiv dim. O tem je takoj obvestil poklicne gasilce, ki so ugotovili, da se je vnel v kleti poleg dimnika zaboj s smetmi in žaganjem. Ogenj so gasilci brez brizgalne pogasili. Lastnica Emilija Kovačeve ne trpi nobene škode.

■ **Pes ga je popadel.** Šoferja Pavla Cundra je opolnoči popadel na Lepi poti pes kovaškega mojstra K. in mu raztrgal hlače, vredne 600 Din.

■ **Tudi klobuki so dobrodošli.** Orožniškemu naredniku-vodniku v p. Ignacu Dobnikarju, stanujočemu na Žabjaku št. 3 je bil ukraden v gostilni pri Mraku na Rimski cesti sivorjav klobuk, vreden 150 Din. Tat je klobuk snel z obešalnika in z njim neopaženo izginil.

■ **Zopet kolo ukradeno.** Ključavničarskemu pomočniku Francu Novaku je bilo ob 21·20 ukradeno z dvorišča gostilne Lasan na Vodnikovi cesti kolo »Waffenrad« vredno 1000 Din. Kdo je ukradel kolo, se ne ve, ker je bila takrat gostilna polna gostov.

■ **Tatvina naočnikov.** V kopališču v Koleziji so bili ukradeni trgovskemu potniku Viktorju Janušu naočniki z zlatim okklepom, vredni okoli 150 Din.

Maribor

m **Vrnitev župana.** V ponedeljek, dne 2. t. m. se vrne s počitnic mestni župan g. dr. Alojzij Juvan in zopet prevzame županske posle.

m **Pevski nastop na tretji deški osnovni šoli.** Ljubitelje mladinskega petja vabi tretja deška osnovna šola na Ruški cesti k prireditvi svojega mladinskega zbora, ki bo izvajal v soboto, dne 20. junija ob 18. uri v šolskih prostorih Petzove »Letne čase«. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki so dobrodošli.

m **Otvoritev letnega telovadišča na Pobrežju.** Sokol Maribor II., Pobrežje, otvori v nedeljo 21. t. m. ob 16. uri svoje letno telovadišče. Po ustanovitvi lanskega leta se je članstvo zateklo na šolsko dvorišče, v zimi pa ga je gostoljubno sprejela ga Rojkova v svoje prostore. Kmalu pa so vsi ti prostori postali premajhni in treba je bilo misliti na lastno zemljišče, ki je bilo te dni pridobljeno v Drevoredni ulici, na najlepšem prostoru na Pobrežju. Danes je že planiran in lepo ograjen. Tudi najpotrebejše orodje je že tam. Tu bo v nedeljo otvoritev. Nastopili bodo prvič vsi domači oddelki. Vabljeni so vsi Sokoli in prijatelji Sokolstva.

m **Radi kvalitete in cene — samo »Karo čevlje!«** 985

m **Matura.** Na tukajšnji višji realni gimnaziji je napravil kot privatist maturo trgovski sotrudnik Julij Gorup iz Maribora in pojde v jeseni na novinarsko visoko šolo v Prago. Čestitamo.

m **Šolska prireditev v Reki.** Šolska mladina v Reki pri Hočah bo v nedeljo 21. t. m. ob 15. uri popoldne priredila pravljično igro »Rožica«.

Klobuke, perilo, kravate nudi ugodno JAKOB LAH, Maribor. 1184

m **Zaključek glasbene sezone** bo v soboto, 20. junija. Kot zaključna predstava se bo pela Kienzlova opera »Evangeljnik«, ki se je občinstvu izredno priljubila ter dosegla vsestransko priznanje. Sodelujejo kot gostje gospa Zamejič-Kovičeva in gg. Jarc in Neralič. Opozarjamo na to poslednjo predstavo, ki bo za ab. B ter za one abonente reda C, ki so prejeli izkaznice za predstavi v ab. B.

m **Sprejem gojencev.** Poveljstvo topničarske podčastniške šole v Čupriji razglaša, da sprejme v tekočem letu 150 gojencev v starosti od 17 do 21 let. Natančnejši podatki se dobe pri mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu št. 11.

m **Pijte original »CHABESO«.** 1114

m **Moderne kopalne obleke in kopalne čevlje itd. — H. J. Turad, Aleksandrova c. 7.** 1411

m **Razvitje skavtskega prapora.** V nedeljo, dne 21. t. m. bodo mariborski skavti razvili svoj prapor. Razvitje bo zaključek propagandnega tabora, ki se bo vršil od 19. do 21. t. m. Pričetek slovesnosti bo ob 10.30 v Mestnem parku pred spomenikom kralja Aleksandra. Po slovesnosti bo obhod po mestu in odhod v taborišče v Limbuškem gozdu. Praporu bo kumovala ga. Ivanka Lipoldova.

m **Tujski promet v prvi polovici junija.** V prvi polovici meseca junija je bilo pri zglaševalnem uradu prijavljenih 1021 tujcev, od teh 309 tujih državljanov. Izmed te jih je bilo 184 z Dunaja, 34 iz Gradca, 91 pa od drugod.

m **Mednarodne rokoborbe.** V torek so nastopili sledeči pari: v odločilni borbi Romun Tecascu proti Csontasu (Sedmograška), obojestransko je bila predvajana lepa in fair borba; zmagal je v 24. minuti Csontas. Sledila sta Frank (Nemčija) in Krajčevič (Zagreb). Frank ni imel težkega dela, v 4. minuti je širokoplečega Zagrebčana s sigurnostjo položil na hrbet. Tretji par sta tvorila zamorec Tom Sayer in Bogner (Madžarska). Borba je končala v 25. minuti neodločeno.

m **Trg v sredo.** Včerajšnji trg je bil prav dobro založen. Okoličani so pripeljali 5 voz krompirja in čebule, 12 voz črešenj, 2 voza lesnine in lončevine, 12 voz sena in 6 slame. Cene mesu so nekoliko padle; tako je neki mesar prodajal teletino po 10 do 12 Din kilogram. Cene perutnine se niso spremenile; kunci so se prodajali po 5 do 40 Din eden. Star krompir je stal 9 Din mera (7½ kg), nov 7 do 8 Din kg, grah v stročju 7 do 8 Din, fižol v stročju 10 do 12 Din, kislo zelje 4 Din, kisla repa 2 Din, čebula 6 Din, česen 15 Din, glavnata solata 0·50 do 2 Din, cvetača 1 do 10 Din, kumarce 2 do 4 Din, češnje 1·50 do 3 Din liter ali 3 do 7 Din kilogram, jagode pa 6 do 8 Din liter. Seno se je prodajalo po 70 do 95 Din, slama pa 55 do 60 Din 100 kilogramov.

m **Podiranje dimnika.** Danes med 17. in 18. uro popoldne bodo z dinamitom podrli 50 m visok dimnik Glaserjeve opekarne v Melju.

m **Nezgoda pri padcu na cesti.** V torek si je zlomila desno roko 3-letna Mileva, hčerka Bosanca Vučkovića, ki se mudi te dni v Mariboru z velikim dresiranim medvedom. Morala je v bolnišnico.

m **Nezgoda na ulici.** V torek krog 19. ure se je na pločniku pred »Grajsko kletjo« zgrudil nezavesten na tla delavec Branko Pirc. Odnesli so ga na stražnico, kjer si je zopet opomogel in odšel sam domov.

m **Vlom v Košakih.** V noči od torka na sredo je neznanec vlomil v Pöltzlovo viničarijo v Košakih in odnesel več oblek, čevljev, moke in drugih živil. Vlomilca so zjutraj videli neki kosci, niso pa vedeli, kdo je.

m **Aretacije.** V torek sta bila v Mariboru aretirana Ivan S. radi nedovoljene posesti lovske puške in Rudolf B. radi vožnje brez voznega dopustila.

Obleke moške, otroške, čevlji, nogavice, solidno pri JAKOBU LAHU, Maribor. 1182

m **Zepna tatvina.** Frančiški Rodoškovi, ženi orožniškega narednika, je včeraj neznanec ukradel na Glavnem trgu denarnico s 1600 Din.

m **Tatvina denarja.** V torek zvečer je Anton Majhenič, posestnik iz Cirkovcev popival v neki gostilni na Koroški cesti, katero je zapustil o polnoči. Med tem je pa zašel v Splavarsko ulico, kjer je zaspal. Ko se je prebudil je opazil, da mu je nekdo iz notranjega žepa suknjiča ukradel 740 Din. Tatvine je osumil neko krog 30 let staro žensko.

Celje

* **Seja mestne občinske uprave** bo v petek 26. junija ob 18. v posvetovalnici na mestnem načelstvu.

Svečana otvoritev Obrtnega doma bo v nedeljo 19. julija. Ob 9. bo blagoslovitev in otvoritev razstave obrtne nadaljevalne šole. Ob 10·30 bo v veliki dvorani okrožni zbor obrtnikov, ki ga bo priredila Zveza obrtnih društev Dravske banovine.

* **Uspeh celjskega kiparja.** Na razstavi, ki jo je priredilo umetniško društvo Cvijeta Zuzorić v Beogradu, je kupil Nj. Vel. kralj bronast kip, delo profesorja celjske gimnazije g. Sajevica Ivana. G. profesorju iskreno čestitamo!

* **»Turki na Slevici«** je delo skladatelja Antona Foersterja, ki ga bo izvajalo CPD na svojem velikem vokalno-orkestralnem koncertu v soboto 20. ter v nedeljo 21. junija v Celjskem domu. Prvi del koncerta je posvečen jubileju skladatelja Sattnerja. Naj nihče ne zamudi ta izredno zanimivi koncert.

* **Izlet na Peco dne 4. in 5. julija.** Mežiška podružnica SPD priredi 4. in 5. julija ob svoji petletnici velik kres na Peci v čast sv. Cirilu in Metodu. Na predvečer bodo goreli velikanski kresovi in ognjemet v spodbudo bratom preko meje. Drugi dan v nedeljo bo ob 9. uri služba božja, ki jo bo opravil član Aljaževega kluba v Mariboru. Pri maši bo svirala rudniška godba iz Mežice. Po maši bo koncert te godbe. Postavljenih bo več šotorov za prenočevanje. Savinjska podružnica SPD se namerava te slavnosti udeležiti. Če se priglasi do torka 23. junija vsaj 10 članov, bo polovična vožnja. Prijave pri g. Vrtovcu ter g. Kranjcu v Celju.

* **Glasbena šola in Glasbena Matica v Celju** zaključi šolsko leto na Vidov dan z razdelitvijo šolskih spričeval. Šolski nastopi gojencev in gojenk so nazorno pokazali delovanje in razvoj šole. Mesečna učnina se ravna po razredu, v katerem se gojenec nahaja. Šolnina je za vse kategorije razmeroma nizka in omogoča tudi revnejšim temeljito glasbeno vzgojo. S stopnjevanjem razredov se primerno stopnjuje tudi mesečna šolnina z ozirom na podaljšani učni čas, ki je radi večjega obsega učne snovi potreben. Vendar je dana možnost izbire glede podaljšanja učnega časa vsakomur, ne glede na razred in stopnjo — torej tudi začetniku, ako prispeva ono šolnino, katera je predpisana višjim razredom, ki uživajo vsled višje šolnine podaljšan učni čas. Za vse gojence, stare in nove, se vrši vpisovanje od 20. t. m. do 1. julija, vsakokrat popoldan, zlasti, če ima kdo posebne želje glede izbire učitelja. Pri vpisu se plača 10 Din vpisnine.

* **Z roko v cirkularko.** Včeraj dopoldne je 64-letni delavec pri Sodinu Gaber Ivan, doma iz Škofje vasi, prišel z levo roko v cirkularko, ki mu jo je hudo poškodvala.

* **Nezgode.** V torek popoldne je 6-letna Ozebek Ljdmila v Škofji vasi pri igri tako nesrečno padla, da si je izpahnila nogo in roko. Z mariborskim avtobusom so jo prepeljali do celjskega kolodvora, odkoder jo je rešilni avto prepeljal v javno bolnico. — ključavničarju g. Globočniku zaposlenemu vajencu 17-letnemu Šušteršiču Lucijanu so včeraj v delavnici padle velike škarje na desno roko in mu jo poškodovale. Fant je moral v javno bolnico.

Slovenske Konjice

Osebna vest. Upokojen je tukajšnji živinozdravnik g. Uršič Anton, ki se bo preselil v Št. Jurij ob Južni železnici, kjer si gradi lastni dom. Na njegovo mesto pride živinozdravnik g. Kulterer Filip iz Pregrade. Službo nastopi 1. julija.

Priprave za okrožni izlet našega Sokola so v polnem razmahu. Tekme bodo ob 6. uri dne 21. t. m. na travniku g. Ogorevca na Prodah. Ob 11. prične sprevod, ki bo začel na križišču državne oplotniške ceste. Izleta se bo udeležila tudi podficirska šola iz Maribora s svojimi gojenci. Glavni telovadni nastopi pa prično ob 15. na dvorišču Narodnega doma. Pri izletu bo sodelovala godba na pihala iz Središča.

Huda nevihta je nastala nad našim trgom v noči od 9. na 10. t. m. Med hudim treskanjem je udarila tudi strela v dimnik tovarne Laurich.

Šmartno pri Litiji

Ograja pri gasilskem domu je dogotovljena in je prav lična.

Gasilske slavnosti. Dne 28. t. m. se prično pri nas gasilske slavnosti v spomin 45-letnega obstoja tuk. prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. Šole pa prirede akademijo z razstavo, predavanji in igrokazi v Sokolski telovadnici. — Gasilno društvo Jablanska dolina pa dne 5. julija t. l. blagoslovi svojo novo motorko. Društva v bližnji okolici prosimo, da na te dneve ne prirede sličnih prireditev.

Prepovedano je za dobo enega leta, t. j. od 25. maja t. l. do 25. maja 1932, posečati krčme in druge javne lokale tudi Alojzu Mahu, vulgo Ježevem Lojzetu.

OKUSNA IN ZDRAVA
JE
KOLINSKA KAVA!

K ustanovitvi Gostilničarske pivovarne d. d. Laško

Delničarji nove Gostilničarske pivovarne d. d. Laško, ki so se v torek udeležili uspelega ustanovnega občnega zbora v Laškem. V prvi vrsti v sredi sedita predsednik upravnega sveta nove družbe g. **Majcen Ciril** iz Zidanega mosta in podpredsednik dr. Fr. **Roš**, odvetnik in župan v Laškem

Zagovornik kačjega pika

Mokronog, 17. junija.

V soboto se je oglasil v mokronoški lekarni viničar Ivan Perme iz Vimarta pri Telčah pripovedujoč, da je pred štirimi dnevi pičil modras ženo Amalijo v nogo, ravno ko je šla čez rženo njivo. Prosil je za »žavbe«. G. lekarnar ga je poučil, naj pošlje ženo k zdravniku. Tam je možakar čakal 2 uri, ker zdravnika ni bilo doma, nato je pa krenil, ne da bi kaj opravil zopet v tri ure oddaljeno vas domov. Pripovedoval je vašemu dopisniku, da je takoj po modrasovem piku peljal 56-letno ženico k pol ure oddaljenemu zagovorniku kačjih pikov v Telče. Kačji zagovornik je izgovarjal razne besede, ki pa doslej še niso pomagale navzlic temu, da je ženo pri njem pustil čez noč in ves dan.

Ker tevški zagovornik ni nič obavil, jo je mož odpeljal še k drugemu vsevedežu, k nekemu Hostarju. Noga je postajala čedalje bolj plava, in žena je začela zatekati po vsem telesu. Mož se je odločil za zdravnika šele ko žena ni mogla več prenašati silnih bolečin.

Žalostno pri vsem je, da v dvajsetem stoletju ljudje še verujejo v zagovorništvo pikov. Je pa dosti kriva še revščina ne le na duhu, ampak tudi v žepu. Ti ljudje naj bi dobivali zastonj zdravniško pomoč.

Nesreča motociklista

Pred meseci si je kupil motorno kolo tudi g. Franci Strel, trgovec iz Mokronoga. Dne 12. t. m. se je vračal z g. Editom Peterlinom domov proti Mokronogu. Na Bistrici tik Florjančeve gostilne pred gospodarskim poslopjem mu je privozil z lesom obložen voz nasproti. Ko je hotel voznik v stran, je padel v jarek, njegov tovariš pa v travnik. Hudo poškodovanemu so prišli na pomoč Florjančičevi iz Puščave, ga naložili na voz in odpeljali k zdravniku v Mokronog. Nesrečnež si je nalomil in zlomil nogo. Občutne rane je dobil na glavi in ostalem telesu. Neverjetno junaško je ves čas prenašal bolečine. Nato so ga odpeljali v bolnišnico v Ljubljano. Njegov tovariš g. Edi mu je ves čas bil ob strani. Mirnemu in priljubljenemu Sokolu in prosvetnemu delavcu želimo, da bi skoro okreval.

Prst v slamoreznico

Isti dan je pripeljal k zdravniku Železnikov Žan iz Brezovce pri Mokronogu svoje 6-letno Ivanko, ki je vtaknila prst desne roke v slamoreznico.

Potovanje po zvezdi večernici

108.

Dušan in Čučiruči sta obstala kakor ukopana. Še dihati se nista upala. Deček je dobro vedel, da bi, če bi se premaknil, škorpijona še bolj razjezil; in tedaj bi mogel zares pičiti njegovo ljubljeno prijateljico in edino človeško družico. Med tem pa, ko si Dušan in Čučiruči nista vedela pomoči, se je dlakasta ptica kakor strelica zagnala proti škorpijonu in ga z enim samim udarcem s kljunom ubila.

Več milijonska škoda po neurju in toči

Podrobna poročila o ponedeljski katastrofi

Celje, 17. junija.

Strašno neurje, ki je v pondeljek popoldan divjalo, je v bližnji in daljni okolici Celja napravilo velikansko škodo. Najhujše so prizadete občine Šmartno v Rožni dolini, Dramlje, Velika Pirešica, Vojnik ter Sv. Peter v Savinjski dolini. Polja, sadna drevesa in vinogradi so popolnoma uničeni. Ponekod je toča tako zbila krompir, da se sploh ne pozna, kje da je rastel. Sadno drevje je tako okleščeno, da po mnenju strokovnjakov nekaj let ne bo rodilo. Na nekaterih krajih je toča ležala še v torek dopoldne. Na mnogih hišah je toča razbila strehe, tako da bodo morali posestniki nove napraviti. Cerkveni stolp v Dramljah kot bi ga bili s strojnicami obstreljevali. V torek sta celjski srezki načelnik g. dr., Hubad ter sreski kmetijski referent g. inž. Dolinar obiskala vse prizadete kraje ter dajali odškodovancem navodila za prvo pomoč. Cenijo, da znaša škoda samo v poljedelstvu 8 milijonov Din.

Kamnik, 16. junija.

Ob pol petih je nad Kamnikom zagrmelo in vlila se je močna ploha, med katero je padlo tudi par zrnov toče, toda brez škode. V planinah je močno grmelo in treskalo, strela je udarila v hlev posestnika Prelesnika na Praportnem pod Sv. Primožem. Hlev je pričel goreti in vzpričo močnega vetra bi bilo vsako gašenje brezuspešno. Nad 2 uri so švigali visoki ognjeni zublji, ki so se iz Kamnika prav dobro videli proti nebu. Hlev in kašča sta zgorela do tal, živino pa so pravočasno rešili. Velika sreča je, da je pihal veter v nasprotni smeri in da je začelo goreti med nalivom, sicer bi se vnela še hiša.

V Kamniku naliv ni napravil bogve kakšne škode, strašno pa je prizadejal kraje med Radomljami, Domžalami in Dobom. Tu je najprej pričela padati med dežjem kot grah debela toča, kateri je kmalu sledila debelejša, ki je skupno z viharjem pričela svoje uničujoče delo nad polji, vrtovi in sadnim drevjem. Take toče ti kraji že dolgo ne pomnijo, pa tudi škoda presega vse dosedanje.

Po neurju, ki je trajalo pol ure, se je nudila ljudem porazna slika splošnega razdejanja. Tla so bila ponekod še vsa bela od toče, ki je dosegla debelino oreha, sadno drevje okleščeno, trava, krompir in sočivje popolnoma stolčeno in zbito v tla. Ogromna pa je škoda na žitu, zlasti na pšenici, ki je bila sedaj ravno v najlepšem cvetu. Vihar in toča sta jo opolnoma razbila, da si ne bo več odpomogla. Tudi fižol je popolnoma uničen.

Po mnenju so se oblaki raztrgali, pokazala se je nebesna modrina in upali smo že, da je konec nesreč. Toda proti osmi uri je nad kamniškio kraj pridrvel ponoven vihar in vlila se je še hujša ploha. Trajala je nad pol ure, vendar v okolici Kamnika in Domžal ni napravila več škode, ker je bila brez toče. Mnogo pogubnejša pa je bila v Tuhinjski dolini. V vaseh Potok, Srednja vas in Loke je domalega uničila vse žito, pa tudi drugi poljski pridelki so močno trpeli.

Kmetje v prizadetih krajih so obupani. V dneh splošne gospodarske krize jim je uničeno še zadnje upanje — žito in sadno drevje, ki je letos tako dobro obetalo.

Št. Rupert, 17. junija.

Prva ploha se je vsula v ponedeljek okoli 16. ure, a bila je še brez ledenega zrnja. Nebo pa je obetalo še huje. Okoli 18. ure pa je zadivjal vihar, ki je hotel podreti vse in z njim se je vsula ploha s točo, ki je trajala okoli pol ure. Vendar toča ni zadela vse doline enako. V nekaterih vaseh so polja poškodovana le od viharja. Polje izgleda, kakor da bi bila povaljana s teškim valjarjem. V drugih vaseh pa je toča potolkla in razčehljaja vse. Posebno so od toče poškodovana polja in vinogradi okoli Škrljevega in Okroga.

Bled, 17. junija.

V ponedeljek 15. junija so se nad Jelovico nenadoma razgrnili temni oblaki. Kazalo je na hudo uro. Nenadoma se je pozavil nad Jelovico silovit orkan — vrtinec, kakršnega ne pomnijo najstarejši ljudje na Bledu. Zruval je več smrek in hrastov, katere je orkan nosil visoko po zraku, ter jih slednjič po več sto metrov daleč odložil. Manjše veje in vejice pa so padle celo na Bledu. Prestrašeni domačini so z grozo opazovali divjanje vrtinca, ki je trajal več kakor pol ure. Ure hoda se je slišalo zamolklo bobnenje, ko so še pod vplivom vrtinca lomila najmogočnejša drevesa. Vihar je napravil občutno škodo nekaterim bližnjim posestnikom. Odnesel je hišam strehe. Govori se pa tudi o lažjih poškodbah ljudi, katere je napravil vihar z opeko.

Ubijalec svojega sina oproščen

Maribor, 16. junija.

Pred kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča se je včeraj dopoldne zagovarjal posestnik Ivan Jurgec iz Lonceve vesi pri Ptuju, obtožen, da je letos, dne 6. aprila z nožem zabodel svojega sina Ivana, ki je na posledicah čez nekaj dni umrl. Omenjenega dne je Jurgec, ko se je vrnil domov, našel svojega pokojnega sina v prepiru z materjo, njegovo ženo. Ker je sin hotel mater dejansko napasti, ga je oče hotel odstraniti, to pa je sina tako razburilo, da je pograbil železen drog in ga pričel biti po glavi. V smrtnem strahu je Jurgec sunil sina z nožem, katerega je slučajno imel pri sebi, v trebuh in ga smrtno ranil. Pri današnji razpravi je dejanje odkrito priznal in povedal, da je storil zločin le v silnem razburjenju in strahu, ne da bi pravzaprav vedel, kaj dela. Senat je vpošteval njegov zagovor in ga je vsled raznih še drugih okoliščin oprostil.

Vinski tat

Vsak dan se je po malem zalival z vinom.

Slovenjgradec, 16. junija.

Tukajšnji vinski veletrgovec g. Cajnko Franjo je pogrešal večjo množino vina, ki ga je imel v svoji zalogi v vinski kleti. Čez noč je imel vinsko klet vedno dobro zaprto. Zato se je še bolj čudil, kam gre vino. Zadnjo nedeljo pa je bilo vse pojasnjeno. Na dvorišču so se igrali z žogo, ki je po nesreči padla v podstrešje. Ko so jo šli iskat, so našli v podstrešju vinjenega 20-letnega K. A., bivšega pečarskega pomočnika, ki je že 3 mesece brezposeln. Poleg sebe je imel veliko vrečo, v kateri je bilo nekaj 1½ l steklenic vina, ki ga je g. Cajnko spoznal za svojega. Vinski tatič je mislil, da bo v podstrešju, kjer imajo domači zelo malo opravka, lahko brez skrbi spravljal ukradeno vino in ga tudi prav pridno pokušal. Izročen je bil v tukajšne zapore sodišča. Sumijo, da je tat tudi v zvezi z zadnjim velikim vlomom v mestno župnišče.

Ig-Studenec

V nedeljo je bilo na Igu posebno slavnostno razpoloženje. V šolskem poslopju se je vršila šolska veselica, za Ig prva te vrste. Na improviziranem odru, ki so ga omogočili nekateri požrtvovalni Ižanci, so razvijali šolski otroci res pester program. Najprej je upravitelj **Iv. Vouk** v temeljitem in živahnem govoru predočil udeležencem pomen in potrebo našega »Sokola«. Nato so sledila deklamacija, mladinska igra »Pepelka«, petje, kolo, telovadba in živa slika. Pri vsem tem je sodelovalo nad 60 otrok. Občinstvo, ki je vkljub hudi vročini napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je navdušeno sledilo vsaki točki. Ni vedelo, komu bi se bolj čudilo, pogumnemu mlademu deklamatorju, ali nekaterim igralcem, ki so se res čudovito uživeli v svoje uloge. Ni vedelo, kaj bi bolj hvalilo, ali živahno kolo, ali lepo dvoglasno petje, živo sliko, ali mlade telovadce, ki so v sokolskih krojih proizvajali prav težke vaje. Hvaležni smo organizatorju g. Vouku za to lepo predstavo, hvalo pa smo dolžni tudi vsemu učiteljstvu brez izjeme za velik trud, ki ga je imelo z vajami Ne smemo pozabiti pa niti onih, ki so na ta ali pa oni način pripomogli, da je dobila dvorana oder in prikupno lice.

Želeli bi si še mnogo takih prireditev. Z njimi pridobe med ljudstvo sokolska ideja, obenem pa se zbližata šola in dom, kar bi bilo baš na Igu tako potrebno.

Avtomobilska nesreča

Poljčane, 16. junija.

V pondeljek popoldne se je vračal tovarnar olja g. I. B. iz Pristave na svoj dom v Fram. Ko je vozil skozi Poljčane, je na ostrem ovinku tik gostilne Savski odpovedala zavora in se je avto, ki ga je vodil njegov šofer, z vso silo zaletel v obcestno železno ograjo in tamkaj obtičal precej poškodovan. Razletela se je pri tem sprednja šipa na kosce ter ter so drobci stekla gospoda B. občutno poškodovali na obrazu. Zadobil pa je tudi sicer težke poškodbe na glavi, medtem ko se šoferju ni ničesar zgodilo.

Na licu mesta prihiteli ljudje ranjencu v prvi osuplosti niso vedeli pomagati, šele čez čas jih je opomnil trgovski pomočnik Š., da je možu treba odpomoči. Odpremili so ga k zdravniku, ki pa je bil odsoten. Zato mu je nudil potrebno pomoč tukajšnji načelnik gasilcev g. Baumann. Za prevoz poškodbenca je dal avto tukajšnji veletrgovec g. E. Suppanz. Ranjenec bi bil lahko ob obe očesi, ker je zadobil močne ureze krog oči. Škoda na avtu je krog 10.000 Din.

Trbovlje

Z občinske seje. Na zadnji občinski seji je župan Vodušek sporočil, da je banska uprava dovolila namestitev blagajnika, ker ima občina velik denarni promet. Banska uprava je dalje dovolila tudi prenos posojila trboveljskega krajevnega šolskega odbora na krajevni šolski odbor v Hrastniku za zidavo tamkajšnje šole. G. Pavlin je nato poročal o nabavi škropilnega avtomobila. Upravni odbor je sklenil pogodbo za nakup takega avtomobila s tvrdko Škoda. Stal bi carine prosto, postavljen v Trbovlje, 195.000 Din, ima pa to prednost, da se lahko uporablja tudi kot motorna brizgalna. Občina bi plačala takoj 40.000 Din, ostalo vsoto pa mora poravnati do konca leta 1932. Ker je bila pogodba sklenjena pod ugodnimi pogoji, je bila soglasno sprejeta. Škropilni avto pa je za naše ceste postal res neobhodno potreben, če pomislimo, da vozijo n. pr. dnevno štirinajstkrat po njej trije veliki avtobusi. Delavska zadruga »Rudarski dom« je prosila za koncesijo. G. kat. Ratej se je zavzel za to prošnjo glede na to, da prosi delavska zadruga, sicer je načelno proti novim gostilnam. Nadalje je bil sprejet predlog g. Roša, da se prevzame »Samopomoč za živino« v delokrog bodočega sreskega kmetijskega odbora. Občinski zastop je sklenil, da se razpiše gradnja vodovoda za Hrastnik. G. Pavlin je glede na težko krizo naše doline, ki jo občuti tudi občinska blagajna, predlagal, da napravi občina delovni program.

»Jugoslovan« se v Trbovljah čedalje bolj uveljavlja. Pri današnji krizi mora rudar gledati na vsak dinar, zato si kupi najcenejši dnevnik, ker skoraj ni rudarja ali delavca, ki ne bi dnevno bral časopisja. Tudi dopisi iz vrst rudarjev že pričajo, da si je »Jugoslovan« med njimi pridobil prijateljev in postal v pravem pomenu besede ljudski list.

Šahovska simultanka v Sokolskem domu je bila dobro obiskana. Po zanimivem predavanju o šahovski igri je mladi šahovski mojster g. Pušanjak iz Maribora začel simultanko proti 26 igralcem. G. Pušenjak je dobil 16 partij in izgubil 10. Simultanko je zaključil g. Pušenjak s slepo partijo. Tukajšnji šahovski klub in prijatelji šaha so mlademu mojstru za zanimiv večer zelo hvaležni.

Sport. Med našo mladino vidimo vedno več zanimanja za sport, kar z veseljem pozdravljamo. Na eni strani si krepi telo, na drugi pa odtegne kvarnim vplivom alkohola in pretepom, ki temu navadno sledijo. Pred kratkim je občina dala SK Trbovlje v sportne namene svoj prostor za kopališčem. Danes popoldne ob 4. bo na novem igrišču nogometna tekma med SK Atletik iz Celja in domačim SK Trbovlje, kjer se bo odločilo za prvenstvo celjskega okrožja. Občinstvo naj z obilnim posetom podpre prizadevanje sportnikov. V četrtek zvečer je sportni odsek Sokola imel stafetni tek po novi cesti proti Hrastniku.

Radio

Ljubljana, četrtek, 18. junija. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Salonski kvintet. 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. 19.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 20.00 Dr. Lojze Čampa: Časnik in časnikarstvo. 20.30 Orgelski koncert. Izvaja prof. Tomc. 21.30 Koncert akademskega pevskega zbora. 22.00 Prenos iz Bleda. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, petek, 19. junija. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Salonski kvintet. 19.00 Prof. Niko Kuret: Smernice sodobnega ljudskega teatra (Novi repertoar burkaste igre). 19.30 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 20.00 Gospodinjska ura, gdč. C. Krek. 20.30 Prenos iz Beograda. 22.30 Čas, dneve vesti, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, četrtek, 18. junija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Koncertni večer (Ljubljana). 22.30 Novice. 22.40 Lahka glasba.

Zagreb, petek, 19. junija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Beograd. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Po tujih postajah.

Beograd, četrtek, 18. junija. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne pesmi (ork. konc.) 17.30 Radio orkester. 20.00 Zdravstvo. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice. 22.50 Balalajke, koncert.

Beograd, petek, 19. junija. 12.45 Opoldanski koncert. 13.30 Novice. 15.00 Šolski Radio. 16.00 Plošče. 17.00 Jugoslovanske pesmi. 17.30 Narodne na harmoniko. 18.00 Popoldanski koncert. 20.00 Solnčna Dalmacija. 20.30 Simfonični koncert. 21.30 Poslovilni koncert ge. Žaludove in g. Zdenka Knitl. 22.30 Novice. 22.50 Večerni koncert.

Praga, četrtek, 18. junija. 11.30 Plošče. 12.30 Moravska Ostrava. 14.00 Otroška ura. 17.15 Plošče. 18.45 Brno. 22.35 Plošče.

Novi pravilnik za izvoz sadja

(Od našega dunajskega dopisnika.)

(Konec.)

Zakaj je za naš izvoz sadja vedno težavnejši?

Odgovor je enostaven: zato, ker vsaka država, ako le more, sama skuša dovoljno sadja pridelavati, in pa ker izvozne države okoli nas v povojni dobi intenzivneje pridelujejo vseh vrst sadja, ki je v njihovih krajih običajno. Italija in Madjarska pridelata zadnja leta morda dvojno količino sadja kakor v predvojnih časih, za njima capljajo Rumunija, Bolgarija, Španija, celo Grška (za grodje). Tudi Češka in Poljska se trudita, da bi čim več predelovali sami. V Avstriji je za sadje oblagodarjena dežela Gradiščanska (Burgenland), kjer je čedalje več: črešenj, hrušk, jabolk, marelic, breskev, jagod ananas in gozdnih, tudi grozdja, paradižnikov itd. Kar ta mala dežela prideluje, je naravnost neverjetno, in to kar pred nosom Dunajčanov. Z Dunaja odhajajo tovorni avtomobili po zaključku trga s košarami po sadje za drugo jutro. S temi je konkurenca nemogoča.

Izvozne države, ki vsako leto več pridelujejo, se morajo torej truditi, da svoje pridelke tudi prodajo v inozemstvo. Naravno pa je, da čim več je blaga, toliko nižje so cene. Večja produkcija s tem izgublja na vrednosti. Ali ker se nadprodukcija ne da ustaviti, treba skrbeti pač v prvi vrsti za prodajo v inozemstvo, ker le od tam pride tuj denar v deželo, in sicer brez ozira na to, po kaki ceni se blago vnovči: **važno je pred vsem to, da se sploh vnovči.**

Zato opažamo v teh deželah načelo: **prodati blago po možnih cenah tujega trga.** Lani sem videl na dunajskem Naschmarktu tale slučaj: Prišel je Italijan in nagromadil v nekaterih stojnicah zelenega graha cele hribčke, do vrha. In prodali so za vsako ceno. Pa mu računam, češ, za Boga, saj Vam niti deset grošev ne ostane za kilo. Pa mi Lah modro odgovori: In mislite Vi, da deset grošev ni denar? Doma niti deset centezimov ne dobim zanj! — To je bilo istega dne, ko naši Novosadčani niti s trideset groši niso bili zadovoljni. Pa konkurirajte v takih razmerah!

Konkurenčne dežele so naš najboljši učitelj. Kar se je tam obneslo, kar tam velja, mora veljati tudi za nas. V Italiji vidimo na stotine izvozničarskih tvrdk, ki imajo svoj zavod znamenito urejen. Škoda, da ne morem podati v naših listih slike, kako imajo take firme posebne prostore za sprejem in sortiranje blaga, prostor za pakovanje, prostor za ekspedicijo. V eni vidim v pakovalnici nad 150 lično opremljenih deklet, ki pakujejo in polne košare, oddajajo naprej onim, ki jih zapirajo s pokrovci. Tako urejen zavod dela z najmanjšimi stroški. Pri nas v Jugoslaviji pa že režijski stroški uničujejo izvoz. Lani sem opazoval na Naschmarktu postopati zastopnika neke vojvodinske zadruge, ki je dovažala grozdje. Koški so jo stali po 8 Din, a pakovanje po 50 para od kg. Torej blaga na kolodvor jo je stal petkrat toliko kakor na Dunaju, s kolodvora na trg. — Kako je mogoče računati na zadovoljiv vspeh?

Predpogoj za izvoz je torej: doma po novodobnih zahtevah urejene izvozne tvrdke, zasebne ali društvene. Le take si morejo o pravem času oskrbeti dovoljno število vedno enakih zabojev ali košev, tiskovin, papirja za pakovanje in kar k temu tiče, preskrbe si cenenega in res sposobnega osobja. V Jugoslaviji vidim možnost takih zavodov edino v Zadrugah ali delniških družbah, najbolje v zadrugah, ki bi izvažale v glavnem blago svojih članov. Take zadruge tudi niso odvisne od cene, kajti kar te za blago iz tujine prejmejo, je vse, kar je prejeti mogoče. Tu torej ni govora o kakih izgubah, marveč samo o večjem ali manjšem dohodku, ki je pač odvisen od vsakokratne trgovske konjunkture.

Drugi pogoj za vspeh: **prevozna sredstva.** V tem pogledu sem že lani pisaril in letos ponavljam tudi na tem mestu (na merodajna mesta sem pisal že dovolj): oskrbeti si je treba modernih vagonov za sadje, kakor jih ima čedalje več Italija, Madjarska in Bolgarija. To so vagoni z železnimi stenami, ki so vse gosto preluknjane, tako da od zunaj vidimo vsak košek v vagonu. Vagoni imajo železne police do vrha. Tu so lepo zloženi koški ali zabojčki drug poleg drugega, ne dotikajo se preveč, in zrak kroži okoli njih. In kar je tudi važno: v takih vagonih se izkoristi tonaža, tako da se n. pr. tudi grozdja lahko tovari do 10.000 kg. Sedaj pa računajte: iz Bolgarije pride na Dunaj tak vagon z 10.000, iz Jugoslavije 5000 kg. Blago iz Bolgarije je prišlo na Dunaj ceneje kakor iz Jugoslavije, — in vrhu tega je bolgarsko blago došlo nepokvarjeno, dočim je jugoslovansko največkrat silno poškodovano.

Takih vagonov je čedalje več. Pravili so mi, da jih je Madjarska naročila za bodoče kar tri sto. — V tem pogledu je neobhodno potrebno, da gremo po teh vzgledih, sicer bo naš izvoz popolnoma uničen.

V vsej Jugsolaviji pa je izvozna organizacija, ki je sposobna za tekmo z naprednimi deželami, menda edino: **Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru, Miklošičeva 2.** Tudi v Beogradu jo kvalifikujejo tako, kar je Slovencem pač v čast. Vidi se, da vodijo to zadrugo sposobni možje, ki so poleg sposobnosti, tudi trgovsko podjetni. Ta zadruga bo služila vsej Jugoslaviji za vzor. In ako bi imeli v drugih krajih take zadruge, **bi bilo izvozno vprašanje po novem pravilniku namah rešeno. Tako pa se bo moralo šele učiti, ustvarjati z velikimi žrtvami, kajti ljudje, ki so** navajeni na primitivni tramtram, se težko ločijo od svojih navad in nazorov.

Skrbeti bo za organizacijo na tujih trgih, povsem tako, kakor skrbe druge države. En zgled: Zadnje dni ste mogli čitati v dunajskih listih vest v obliki telegrama iz Aten, da snuje Grška na Dunaju organizacijo za izvoz grškega grozdja. Vodili jo bodo v glavnem Grki, ki bodo imeli na razpolago državni kapital, vagone, avtomobile, plačane prostore in ljudi, ki bodo prejemali poleg morebitnih zaslužkov še po eno drahmo od kg — premije.

Italijani in Madjari imajo tukaj veliko število zastopstev, ki oskrbujejo vse grosiste po potrebi, ne da vprašujejo po cenah, — ki jih določa vsakodnevna konjunktura, ki je pa zavisna od količine in kakovosti došlega blaga, od vremena, od mesečnega časa (ob začetku ali roti kponcu meseca) itd.

To je poglavje zase. Veliko bi bilo tu povedati. Morda o priliki. **A. G.**

Gospodarske vesti

× **Nove premogovne tarife.** Od 15. junija dalje so nastopile v naši Železn. tarif. politiki nove spremembe do veljave. Predvsem so se črtale vagonske pošiljke A B in C za premog in koks pri splošni blagovni klasifikaciji in se je mesto tega uveljavila lokalna tarifa 1-a. Postavke te tarife se v prvi vrsti nanašajo na inozemski premog in koks, vporabljajo pa se tudi v lokalnem prometu pri onih premogovnih pošiljkah, ki se ne odpremljajo od prednostnih postaj. Povišek je po sedanji tarifi znaten in znaša pri črnem premogu in koksu ca 40%, pri rujavem premogu 80—90%. Namen nove tarife je ščititi domačo produkcijo proti inozemski preplavi. Olajšave so dovoljene samo tam, kjer je v interesu naše industrije neobhodno potrebna vporaba inozemskega črnega premoga in koksa (plinarne, elekrodne in kalcijev cijanamidove tvornice, topilnice, livarne itd.).

× **Novi ravnatelj pri Strojnih tovarnah in livarnah d. d.** v Ljubljani, g. Stjepan Juraš ki je bil več let ravnatelj Osiječke livnice železa in tovarne strojev in ki je znan strokovnjak v metalurgiji, je postal glavni ravnatelj Strojnih tovarn in livarn d. d. v Ljubljani.

× **Nemška trgovinska bilanca.** Kljub velikemu jadikovanju in tarnanju o plačilnih težkočah Nemčije in njenem namišljenem bankrotstvu izkazuje nemška trgovinska bilanca v mesecu maju aktivni saldo v znesku 163 milij. mark (2, 282 milijonov dinarjev), pri tem znesku pa niso vštete dajatve na račun reparacij, ki so znašale 37 milijonov mark. Inozemski tisk pravilno naglaša, da je nemška brezposelnost samo fingirana in njena slaba gospodarska situacija samo ugodno propagandno sredstvo proti reparacijskim dajatvam.

Borzna poročila

dne 17. junija 1931.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 17. junija. Amsterdam 22·745, Berlin 13·39—13·42, Bruselj 7·8669, Budimpešta 9·874, Curih 1095·30—1098·30, Dunaj 7·9226—7·9526, London 274·38—275·18, Newyork 56·28—56·48, Pariz 220·26—222·26, Praga 166·87—167·67, Trst 295·61—295·76.

Zagreb- 17. junija. Amsterdam 22·7450 bl., Dunaj 791·26—794·26, Berlin 13·39—13·42, Bruselj 786·79 bl., Budimpešta 987·40 bl., London 274·38—276·38, Milan 294·748—296·748, Newyork ček 56·28—56·48, Pariz 220·26—222·26, Praga 166·87—167·67, Curih 1095·30—1098·30.

Beograd, 17. junija. Berlin 13·39—13·42, Dunaj 7·9926—7·9956, London 274·38—275·18, Pariz 220·26—222·36, Praga 167·67—167·87, Curih 10·95·30—10·9830.

Dunaj, 17. junij. Amsterdam 286·50, Atene 9·23, Beograd 12·5925, Berlin 168·77, Bruselj 99·06, Budimpešta 124·21, Bukarešta 4·23, London 34·5963, Madrid 72·50, Milan 37·26, Newyork 711·20, Pariz 27·86, Praga 21·0637, Sofija 5·1535, Stockholm 190·80, Kopenhagen 190·45, Varšava 79·65, Curih 138·16.

Curih, 17. junija. Beograd 9·12, Pariz 20·1750, London 25.05125, Newyork 515, Bruselj 71·725, Milan 26·965, Madrid 51·40, Amsterdam 207·375, Berlin 122·15, Dunaj 72·38, Stockholm 138·025, Oslo 137·95, Kopenhagen 137·95, Sofija 3·735, Praga 15·155, Varšava 57·70, Budimpešta 90·025.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 17. junija. Državni papirji: 7% inv. pos. 87—87·50 (87, 87·50), vojna škoda ar. 410—410·50 (408, 409, 409·50? 410), vojna škoda kasa 409—411, vojna škoda junij 408 bl., vojna škoda julij 410—411 (409, 410, 411), vojna škoda avgust 410—412, vojna škoda december 410—411·50 (410), 4% agr. obv. 48·25—49·50, 7% Bler. 80·50—81 (81·50), 8% Bler. 90·75—91, 7% pos. hipot. 81—82 (82, 81·50), Begluške 64·50—65. — Banke Hrvatska 50—60, Praštediona 945—947·50, Union 165—166, Jugo 67—68, Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 68 d., Narodna banka —, Srpska 191 d. — Industrija: Šečerana Osijek 240—255, Trboveljska 235—239, Slavonija 200— 205, Vevče 120 d., Nar. šum. 25 d., Gutlm. 118—122, Danica 70—80, Drava 235—236, Nar. mlin. 10—14, Isis 47 bl., Dubrovačka 300 d., Jadr. pl. 480—520, Oceanija 190 d.

Beograd, 17. junija. 7% inv. pos. 86·50, 4% agr. obv. 48·50, 7% pos. hip. b. 81·50—82, 7% Blaire 81, 8% Blaire 90·25—90·50, 6% begl. obv. 65—66, vojna škoda 405—409, ult. junij 407·50, ult. nov. 412, Tobačne srečke 20, Narodna banka 6900.

Dunaj, 17. junij. Bankverein 15, Dunav-Sava-Adria 12·60, Prioritete 93·50, Ruše 23·50, Trbovlje 29·75.

Žitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca stalna, promet 1 vagon pšenice.

Novi Sad, 17. junija 1931. Vse neizpremenjeno. Promet pšenica 2 vagona, koruza 9 vagonov, moka 1 vagon, otrobi 4 vagone. Tendenca neizpremenjena.

Budimpešta, 17. junija. Tendenca slabša. — Promet omejen. — **Pšenica: junij 14·80—14·87** (14·76—14·78). — **Koruza: junij 13·58—13·66** (13·57—13·60), avgust 13·72—13·73 (13·62—13·63), maj 11·55—11·66 (11·55—11·57).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca neizpremenjeno mlačna, brez pro-

Hmeljarsko poročilo

Žalec v Savinjski dolini, dne 15. junija 1931. Dasi je bilo od našega zadnjega poročila zelo ugodno vreme, se stanje hmeljarskih nasadov ni izenačilo. Rastlina se je nadalje lepo razvijala in je v posameznih legah prirastlo že čez ¾ visokosti drogov. O škodljivcih ni kaj slišati. V novejšem času so se vnovič zmanjševale zaloge letnika 1930. Skoro vse lepo zeleno blago je razprodano.

Dobave

Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 20. junija 1931 ponudbe glede dobave plošč za tlakovanje.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 25. junija t. l. ponudbe glede dobave 300 m² trstja za strope, 150 komadov strojnih spiralnih jeklenih svedrov, 1 jamskega univerzalnega teodolita in 2000 m jeklenih vrvi.

Sport

Odločilna tekma Jugoslavije

Na Vidov dan 28. t. m. bo odigrala naša državna reprezentanca svojo najvažnejšo tekmo. Gre za odločitev prvega in drugega mesta v balkanskem cupu. Zagreb bo pozorišče odločilne tekme med Jugoslavijo in Romunijo.

Savezni kapetan arhitekt Boško Simonović je kot savezni delegat prisostvoval važnejšim tekmam liginega prvenstva in je na podlagi svojih opazovani sestavil naslednje moštvo:

Mihelčič-Ivković, Mikačić-Arsenijević, Premrl, Marušić-Tirnanić, Marjanović, Hitrec, Lemešić, Zečević.

Postava je skoro ista kot proti Madjarski. Mesto Spasića igra Mihelčič, mesto Djokića Marušić. Sldenji po vsej verjetnosti ne bo nastopil, ker ima počeno kost (o tem smo poročali že včeraj) in bo najbrže vseeno igral Djokić.

Sodniki nedeljskih tekem.

Prihodnjo nedeljo sodijo v ligah naslednji sodniki:

Beogradu: BSK — Sašk g. Kujundžič, v **Zagrebu:** Gradjanski — Hajduk g. Joksić, v **Ljubljani:** Ilirija — Concordia g. dr. Planinšek, v **Šabcu:** Mačva — Slavija g. Padjen, v **Osjeku:** Gradjanski — Vojvodina g. Wiler, v **Vel. Bečkereku:** Obilić — Bačka g. Avramović, v **Subotici:** Sand — PSK g. Podgradcky.

MARIBORSKI SPORT

Lahkoatletski mednarodni miting v Mariboru

SK Železničar priredi dne 21. junija dopoldne na igrišču SK Rapida mednarodni lahkoatletski miting s sledečim sporedom: Tek 100 m, met krogle, tek 1500 m, skok v višino z zaletom, met diska, tek 400 m, skok s palico, tek 200 m, tek 5000 m, stafeta 4 krat 100 m, skok v daljavo z zaletom.

Tekališče je dolgo 428 m in ima dva nedvignjena zavoja, ter je posuto z ugaski.

Prijave z prijavnino 5 Din za osebo in 10 Din za moštvo stafete naj se pošljejo na naslov: Fišer Josip, delavnica državnih železnic Maribor. Poslednji rok prijave je 19 junij ob 12. uri. Prvi trije v vsaki disciplini, kakor tudi moštva štafete prejmejo priznanice. Tekmuje se po pravilih JLAS.

Semifinale za prvenstvo LNP

V nedeljo, dne 21. junija se vrši v Celju prva semifinalna tekma za prvenstvo LNP med ISSK Mariborom in Atletik SK Celje.

Razpis

prvenstvene kolesarske dirke, katera se vrši v nedeljo, dne 21. junija 1931.

Proga: Zagorje - Trojane - Domžale-Ježica in obratno. Skupna proga 100 km. **Start: Točno** ob 5·30 zjutraj vis a vis gostilne Ernejc Zagorje. Obrat na Ježici, cilj kjer start. **Nagrade:** Prvi prejme nastov »Prvak Sportnega kluba Zagorje — Kolesarska sekcija 1931.« in srebrno kolajno, drugi - tretji bronaste kolajne, vsak nadaljni vozač SK Zagorje, kateri prispe na cilj 15 min. za prvim, prejme časovno kolajno.

Splošna določila:

1. Dirka se po pravilniku Koturaškega saveza kraljevine Jugoslavije. 2. Dirka je odprta za vse člane SK Zagorje. 3. Vsak dirkač vozi na lastno odgovornost ter se mora strogo držati cestno policijskega reda. Kolesa morajo biti opremljena z zvoncem in rabljivo zavoro. Prirditelj ne odgovarja za škode, katere povzroče dirkači med dirko. 4. Odredbam vodstva se je najstrožje pokoriti. 5. Protesti se upoštevajo 15 minut po izvršeni dirki z vplačilom Din 30·—, kateri znesek se vrne, ako je protest odobren. 6. Prijave sprejema predsednik kluba L. Mrnuh ter se iste zaključijo v soboto, dne 20. t. m. ob 18. uri. Prijavnino za dirkače Din 5·— je izročiti do zaključka prijave klubovem blagajniku. Čas starta je točno upoštevati. **Start** ob vsakem vremenu. SK **Zagorje.**

Razpis

polževe kolesarske dirke, katera se vrši v nedeljo, dne 21. junija 1931. takoj po izvršenih prvenstvenih dirkah.

Proga: 20 mtr. **Start:** Prostor pred rudniško restavracijo ob pol 10. uri Za tri najbolje ocenjene vozače so razpisana darila.

1. Prijave sprejema tajnik ter se ista zaključijo v soboto dne 20. t. m. ob 18. uri. Prijavnino Din 5'— za vozača je do tega časa izročiti blagajniku. 2. Dirke se lahko udeleži vsak kolesar Zagorja in okolice, tudi ne član. 3. V slučaju prav slabega vremena se dirka preloži.

SK Zagorje.

Razpis

Županstvo občine Zagorje ob Savi razpisuje **mesto diplomiranega veterinarja** s sedežem v Zagorju ob Savi.

Pogoji so predpisani z odredbo kraljevske banske uprave z dne 13. decembra 1930 štev. III No 18.408, Službeni list štev. 286/45 z dne 27. decembra 1930.

Reflektanti z nekaj let prakse imajo prednost.

Prejemki: 1. mesečna plača vključno z banovinsko subvencijo Din 2000·—.

2. **za stanarino se prizna mesečno Din 300·—.**

3. prosto bolniško in starostno zavarovanje.

Nastop **službe čimprej.**

Prošnje, sestavljene v smislu zgornje naredbe kralj. banske uprave ad II. je vložiti **na** podpisano županstvo **do 15. julija t. l.**

Županstvo Zagorje ob Savi,
dne 16. junija 1931.

Čajno maslo

prvovrstne kakovosti, vedno sveže in po najugodnejših cenah Vam nudi

tvrdka Julij Zupan
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35

Nogavice, rokavice, volna in bombaž 468
najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Dame! 1413
Pletene opanke
po meri moderno in okusno izdelane, po najnižji ceni Vam nudi
Mokorel Jože
čevljarna
Ljubljana, Mirje 2

Malinovec
pristen, naraven na malo in veliko prodaja lekarna doktor G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6

Telefon 2059
Premog suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Stavbne nasvete
daje tehnični biro „Tehna", Ljubljana, Mestni trg 25-I. 507

Fotomeyer
Maribor, Gosposka ul. 39. - Vse foto-potrebščine kakor aparati se dajejo na obroke. Izdelava amaterskih slik v 4 urah. 984

Kavarna
Restavracija
Klet
„Zvezda"
Dnevno koncert
lastnik Fr. in Roza Krapeš, vulgo „Ziveli"
Ljubljana
762

Oblastveno koncesijonirana
šolerska šola
J. Gaberščik
bivši komisar za šoferske izpite
Ljubljana
Dunajska cesta 31

Kdor
hoče elegantno oblečen biti, naj se zglasi pri
Gombocu
Maribor
Tattenbachova ul. 41

Proda se ugodno!
Lepa dvonadstropna 6 stanovanjska vila podobna hiša, katera leži v neposredni bližini „Zvezde", na križišču dveh prometnih cest, solnčna lega, lep vrt, obširno dvorišče in garaže. Zraven spada tudi poslovni lokal z dobro idočo zelo rentabilno gostilno. Plin, elektrika, vodovod. kanalizacija, parketi, telefon, sploh je vse v najboljšem stanu. Večje udobno stanovanje takoj na razpolago. Pusti se lahko večja hipoteka. Proda se radi prevzema večjega podjetja. — Pismene ponudbe na upravo „Jugoslovana" pod „Lepo in rentabilno. 1486

Vinonoše
mlada dekleta, išče
Hotel Jekler, Bled
1468

Razpis

Sokol kralj. Jugoslavije v Toplicah pri Novem mestu razpisuje oddajo težaških, zidarskih, železobetonskih, tesarskih, kleparskih in krovskih del za novogradnjo sokolskega doma v Toplicah.

Ponudbe, pravilno kolekovane, je vložiti v zapečatenem zavoju najkasneje **do 12. ure 1. julija** pri podpisanem odboru.

Vsi potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki se dobe pri Sokolskem društvu v Toplicah proti povrnitvi stroškov.

Odbor za gradnjo Sokolskega doma
v Toplicah pri Novem mestu, dne 16. junija 1931 1461

Makulaturni papir

se poceni proda
Na razpolago večja količina
Naslov pove uprava Jugoslovana

Kultura

Josip Murn-Aleksandrov

Ob desetletnici njegove smrti).

Na svetu so poklici, ki si jih človek izbere, in pa poklici, ki so mu dani od začetka; takšni poklici, ki so dani, niso dobri, od takšnih lahko človek samo propade in umre. Od lirike n. pr. od tega najmanj praktičnega, najmanj rentabilnega, zraven pa najtežjega opravka, kar jih človek zna, se na svetu nikakor ne da živeti; lirika se trga iz tistega zadnjega dna človeškega srca, kjer se med sabo poljubljata življenje in smrt — in iz tega prostora ni nobene bele poti do družbe in do sveta. Biti lirik, se pravi, naglo in skeleče intenzivno živeti — živeti s tistim silnim, nezadržanim, strašnim zagonom, s kakršnim gejziri bruhajo iz zemlje — in takšno življenje ne more nič drugega kakor da zgodaj, zelo zgodaj omahne tja, odkader je prišlo. Da, liričnim pesnikom je pisano, da se zelo naglo nagnejo v svojo zadnjo minuto, sivih las, potem hodijo nazadnje samo še z mrtvo dušo in mrtvim srcem okrog — biti lirik in dalje živeti, to je za človeška ramena preveč.

Če se spominjam zgodbe o Josipu **Murnu-Aleksandrovu**, se moram spominjati vseh, ki so v prvi pomladi svojega življenja kakor po zapovedi nekega neznanega videnja z bolno naglico iztrgali iz sebe vse, kar so imeli, in so šli: Kette, Kosovel, Wolker, Jesenjin. Nikomur izmed njih ni bilo obstanka v tem svetu in prav zaradi tega bodo njihova življenja obstala z nami do konca: nam ljudem nikoli ne bo ničesar tako neznansko treba kakor človeka, ki je stopil z nami v vse najtežje minute, v vse najgrozotnejše, najsramotnejše prostore sveta — in človeku, ki je bil že povsod, nazadnje ne kaže nič drugega, kakor da gre. Aleksandrov, Kette, Kosovel, Wolker, Jesenjin — petero krikov do neba, petero molčečih prič vsega, kar je, petero razbitih gejzirov, ki so se zagnali iz dna.

Morda je bil Aleksandrov najmlajši in Jesenjin je bil najstarejši med njimi, pa sta si vendar najbližja, najsorodnejša človeka: oba sta bila begunca iz vasi, oba izgubljenca v mesto, oba sta neprestano iskala samo kraja, samo kamna, kamor bi se dala glava položiti, pa ga do konca nista našla. Nekaj čudnega je to z Aleksandrovim: prav za prav je samo prvi dve leti svojega gledanja tega sveta prebil na vasi, blizu zemlje in sredi trat, pa je z vso dušo vedel, da mu ni življenja drugje. Mesto ima čisto svojega človeka, ta človek Aleksandrov ni bil in nikoli ni našel ravnovesja ž njim. Njegove pesmi se zdijo kakor kapljice rdeče krvi, ki neprestano curljajo iz tega razdora, iz te rane čez sredo srca. Iz stare cukrarne na Poljanah, ki je bila skoraj njegova zibelka in njegov grob — kakor je bila zibelka in grob vse naše moderne — je neprestano pel samo o rožah in dekletih na vasi, o kmečkih skrinjah in znamenjih, o poljih in škrjančkih nad njim, o sv. Juriju in o vsem, kar živi v solncu; zase pa, obsojen na cukrarno, na mesto, na samoto, na tuberkulozo in na smrt, ni upal imeti nobene druge želje in nobenega drugega upanja kakor:

Meni ni tudi nič kaj lahkó,
pa da bi skoro mi že bilo!
(Balada.)

Tako je v sivih zidovih gorel in vgašal plamen enega najčistejših, največjih lirikov, kar smo jih imeli.

Življenje in smrt Aleksandrova je brez dvoma ena najtežjih obtožb naše družbe, kar jih je napisal razvoj naše literature. Porojen iz plebejskega dna, je moral do konca ostati, odkoder je bil, in poginiti s pečatom samote in beraštva na čelu — tako mora pred zaklenjenimi vrati te družbe usahniti vse, kar je najsvetlejše in najvišje. Toda z umetnostjo je prav kakor z borbo za svobodo: kdor ž njo umre, živi. In tako je tudi Aleksandrov z vso svojo črno žalostjo in zavrženo samoto, z vso krivico, ki mu jo je prizadejal ta svet, z vso svojo neznano svetlobo, ki gori iz njegovih pesmi — tako nam je Aleksandrov z vsem, kar je bil, ostal neizbrisna bogata dedščina od rodu do rodu.

Nekoč je živel velik, lep, mlad človek, bil se je sredi te zemlje in je pal; a kdor je pal kakor Aleksandrov, ta se potem zmirom do konca bije sredi vsega, kar prihaja iz mladosti in iz dna. Fri.

Nove skladbe, Zorko Prelovec: **O, da je roža moje srce!** (Mirko Kunčič). Kvartet, oktet ali moški zbor z baritonskim solom. Založba pevskega društva Ljubljanski Zvon v Ljubljani. Cena prvi kupljeni partituri 5 Din, nadaljne po 1 Din 50 par. — Zorko Prelovec: **Le enkrat še!** Moški zbor. Založba pevskega društva ljubljanski Zvon. Cena prvi kupljeni partituri 5 Din, nadaljnim po 1·50 Din. — Dve lahki v narodnem tonu komponirani pesmi, ki bodo moškim zborom zelo dobrodošli.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 18. junija: »Vijolica z Montmartra«. Red D.

MARIBORSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Četrtek, 18. junija. Zaprto.
Petek, 19. junija. Zaprto.
Sobota, 20. junija ob 20. uri: »Evangeljnik« ab. B + C. Kuponi. Zadnja glasbena predstava v sezoni.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

Al. No. 45/22.

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

od 1. junija do 7. junija 1931.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Celje	2	—	—	—	2
Čabar	—	1	—	—	1
Kranj	1	—	—	—	1
Konjice	—	1	—	—	1
Krško	1	—	—	—	1
Ljubljana (mesto)	4	1	1	—	4
Ljutomer	1	—	—	—	1
Maribor desni breg	1	—	—	—	1
Maribor (mesto)	1	—	—	—	1
Murska Sobota	1	—	—	—	1
Radovljica	2	—	—	—	2
Slovenjgradec	3	1	—	—	4
Šmarje pri Jelšah	—	1	—	1	—
Skupaj	17	5	1	1	20
Škrlatinka. — Scarlatina.					
Brežice	1	1	—	—	2
Kamnik	3	1	—	—	4
Kranj	2	—	1	—	1
Kočevje	—	1	—	—	1
Laško	1	—	—	—	1
Logatec	2	—	—	—	2
Ljubljana (srez)	1	1	—	—	2
Ljubljana (mesto)	10	2	3	—	9
Maribor desni breg	3	—	—	—	3
Prevalje	2	—	2	—	—
Ptuj	4	2	—	1	5
Ptuj (mesto)	1	—	—	—	1
Radovljica	7	4	3	—	8
Skupaj	37	12	9	1	39
Ošpice. — Morbilli.					
Kočevje	10	—	10	—	—
Ljutomer	7	30	7	—	30
Maribor (mesto)	1	—	1	—	—
Murska Sobota	4	6	3	—	7
Ptuj	9	4	8	—	5
Ptuj (mesto)	3	—	3	—	—
Skupaj	34	40	32	—	42
Davica. — Diphteria et Croup.					
Brežice	—	1	—	—	1
Celje	1	—	1	—	—
Celje (mesto)	—	1	—	—	1
Kranj	1	—	—	—	1
Kočevje	1	1	1	—	1
Konjice	1	—	1	—	—
Krško	—	2	—	—	2
Litija	2	—	—	—	2
Ljubljana (srez)	5	—	—	—	5
Ljubljana (mesto)	8	—	1	—	7
Ljutomer	—	2	—	—	2
Maribor desni breg	1	—	—	—	1
Maribor levi breg	2	—	1	—	1
Maribor (mesto)	2	—	1	—	1
Murska Sobota	1	2	—	1	2
Novo mesto	1	2	—	—	3
Prevalje	—	1	—	—	1
Ptuj	2	1	—	—	3
Radovljica	1	—	1	—	—
Slovenjgradec	5	2	2	—	5
Šmarje pri Jelšah	5	1	2	—	4
Skupaj	39	16	11	1	43
Nalezljivo vnetje možganov. — Meningitis cerebrospinalis epidemica.					
Kamnik	1	—	1	—	—
Skupaj	1	—	1	—	—
Sen. — Erysipelas.					
Celje	1	—	—	—	1
Kranj	1	—	—	—	1
Kočevje	1	—	1	—	—
Litija	—	1	—	—	1
Ljubljana (mesto)	3	3	—	—	6
Ljutomer	—	1	1	—	—
Maribor (mesto)	2	—	—	—	2
Murska Sobota	1	—	1	—	—
Ptuj	1	—	—	—	1
Slovenjgradec	1	—	—	—	1
Šmarje pri Jelšah	—	1	—	—	1
Skupaj	11	6	3	—	14
Krčevita odrevenelost. — Tetanus.					
Ljubljana (mesto)	1	—	1	—	—
Ljutomer	1	—	—	—	1
Maribor levi breg	1	—	—	—	1
Ptuj	1	—	1	—	—
Skupaj	4	—	2	—	2
Otročniška vročica. — Sepsis puerperalis.					
Prevalje	1	—	—	—	1
Ptuj	1	—	—	1	—
Skupaj	2	—	—	1	1

Ljubljana, dne 11. junija 1931.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

*

I. No. 4251/2.

Razpis.

Na osnovi § 31. zakona o banski upravi razpisujem v območju sreskega cestnega odbora v Brežicah službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za cestne proge na sledečih banovinskih cestah:

1.) Brežice—Bizeljsko od km 0.00 do km 1·460,

2. Brežice—Sp. Pohanca—Zdole od km 0·00 do km 1·680,

3. Brezina—Dečna sela—Sromlje od km 0·00 do km 0·120.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2 uredbe o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši in 30 let.

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravilnimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, nravstveno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventuelna dokazila o strokovni usposobljenosti) je vložiti najkesneje do 30. junija 1931. pri sreskem cestnem odboru v Brežicah.

Kraljevska banska uprava Dravske — banovine v Ljubljani,
dne 12. junija 1931.

*

V No. 3750/1. 1684—3—3

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za preložitev cestnega ovinka pri km 3·4 banovinske ceste Celje-Laško

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 6. julija 1931 ob enajstih

v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravnih stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša 218.427·20 Din.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, dne 13. junija 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 481/31—12. 1688

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Savinjske posojilnice v Žalcu, r. z. z n. z. bo dne 10. julija 1931 ob devetih pri tem sodišču, v sobi št. 4 na podstavi obenem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga: Levec, vl. št. 114; označba nepremičnin: hiša cenilna vrednost: 30.000·— dinarjev, gospodarsko poslopje z kozolcem 25.000·— Din, zemljišča (njive in travniki) 56.791·— Din, pritikline 1091·— Din, skupaj 112.882·— Din najmanjši ponudek: 75.254·66 Din.

K nepremičnini zemljiška knjiga Levec vl. št. 114 spadajo sledeče pritikline hmelovke in domače orodje v cenilni vrednosti 1091·— Din. Vadij 11.288 Din 20 p. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III.,
dne 13. maja 1931.

*

E 95/31—11 1687

Dražbeni oklic.

Dne 14. julija 1931 dopoldne ob pol 11. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin zemlj. knjiga Sv. Jernej vl. št. 35.

Cenilna vrednost: 129.967 Din 10 p;
vrednost pritikline: 5.733 Din 30 p;
najmanjši ponudek: 88.644 Din 70 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Marenbergu,
dne 22. maja 1931.

*

E 340/31 1693

Dražbeni oklic.

Dne 23. julija 1931 dopoldne ob 10. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 19 dražba nepremičnin zemlj. knj. Vodice, vl. št. 594.

Cenilna vrednost: 19.754 Din;
najmanjši ponudek: 10.003 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Litiji,
dne 13. junija 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 5796/II 1687

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje za na dan 22. junija 1931. ob 11. nabavo:

5000 kg ovsa.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje,
dne 15. junija 6931.

Trg. ind. d. d. „Merkur“ v Ljubljani.

Računski zaključek za poslovno leto 1930.

Aktiva — Račun bilance. — Pasiva

	Din		Din
Blagajna	47.663·62	Delniška glavnica	1,500.000·—
Poštna hranilnica	21.870·44	Upniki	10,382.340·71
Dolžniki	6,147.625·85	Rezervni sklad	106.039·14
Zaloga blaga	214.489·—	Račun izgube in dobička	94.242·69
Premičnine	3,950.949·73		
Nepremičnine	1,649.883·20		
Prehodne postavke	50.140·70		
	12,082.622·54		12,082.622·54

Izguba — Račun izgube in dobička. — Dobiček

	Din		Din
Upravni stroški	885.418·58	Prenos dobička iz l. 1929	2.929·46
Tisk in časopisni stroški	2,286.583·18	Kosmati dobiček	7,185.587·30
Plače in honorarji	974.542·07		
Mezde	1,296.853·68		
Obresti	602.021·77		
Davki	61.536·66		
Odpis dubioznih terjatev	509.177·17		
Odpisi na premičninah in nepremičninah	478.140·96		
Saldo dobička	94.242·69		
	7,188.516·76		7,188.516·76

V smislu sklepa občnega zbora z dne 15. junija 1931 se izplačuje od 16. junija t. l. dalje na delnico 5% dividenda pri blagajni Hranilnice Dravske banovine, in to proti predložitvi vseh doslej zapadlih kuponov.

Ljubljana, dne 16. junija 1931. **Upravni svet.**

E. M. Remarque: 117

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate. Ponatis, tudi v izvlečku, prepovedan.)

Noči nad vresičjem imajo neko bledo svetlobo; Adolf je mogel povsem razločiti samozavestni, široki obraz onega drugega, zategnjene ustnice s črnimi ščetkastimi brki, blesket oči — pognal se je, skočil in udaril po zasovraženem obrazu. Zadel je Wessa med nos in oči, toda udarec je spodrsnel, Adolf se je opotekel. To priliko je porabil Wess in udaril z vso silo Adolfa po tilniku tako, da se je prekopicnil. Takoj pa se je pobral, se zatekel tako proti Wessu, da ga je sunil s svojo glavo v trebuh in mu z rokami spodnesel noge, da je padel na tla. Hitro se je vrgel nanj, oba sta se spoprijela, valila sta se po vresičju in se obdelavala. Ko sta se zopet pobrala, se je Adolf spodtaknil na kamnu, padel je in na desni roki začutil divjo bolečino. Izpahnil si jo je. Poizkusil je ž njo odbiti udarec, toda pred očmi mu je vse počrnelo, tako ga je zabolel vsak gib. Stokal je in se branil z levo roko. Wess je spoznal ugodno priliko in je stopil Adolfu na trebuh, da se je kar vdal. Potem mu je pokleknil na prsa, s kolenom mu je mečkal roko in ga tolkel s pestmi po obrazu. »Tako, ti mrha,« ali imaš dosti? Tako — tako še eno — tako —« čisto po metodi je razbijal Adolfov nezavarovani obraz. kri je lila iz nosu in razklanih ustnic, toda Wess je tolkel zamolklo dalje — »tako — zato, ker si zopet prišel—« in ga je udaril po sencih — »tako za tvojo Marijo —« in ga je udaril na podbradek — »pozdravi jo lepo —« in ga je udaril po nosu — »ona se je znala vlačiti —« in ga je udaril po zobeh — »lahko še pride —« in ga je udaril — »ti pa ne —« in ga je udaril in tolkel, tolkel po njem.

Vlekel je Adolfovo izpahnjeno roko, jo vrtel, da je Adolf stokal, in je tolkel naprej. Adolfove oči je zalila kri, ognjeni krogi so divjali po njegovi glavi, naenkrat pa je sunil z glavo naprej, vgriznil in med svojimi zobmi je imel Wessov mezinec. Wess je zakričal, Adolf pa je grizel. Toda moral je popustiti, ker blazna bolečina je zarjula iz njega. Wess mu je potisnil palca v očesna jabolka. Bobnelo in bobnelo je, udar na udar, granate, mine, tema, noč —

Vsled mokrote se je Adolf prebudil. Na rahlo je deževalo. Premaknil se je in zastokal; — roka. Spomin se je povrnil. Hotel je vstati, toda padel je nazaj; — udarci v trebuh. Dolgo je še ležal, potem se mu je začelo jasniti, da ga zjutraj lahko kdo najde takega. Skobacal se je pokonci in se vlekel do potoka, kjer si je izpral kri. Od jeze in sramote je jokal, toda solz ni bilo, tako zatekel je bil obraz. Le s silo se je pomikal dalje. Med potjo ga je premagala zavest, da je podlegel. Potipal je roko — toda zavedal se je, da ni bila samo izpahnjena roka vzrok — ni več tisti, ki je bil. Žganje, žalost, postopanje — stisnil je bolno roko v pest in udaril ž njo ves divji in omamljen po smreki kraj poti.

Sivo in odurno jutro se je priplazilo, ko je stal pred svojim stanovanjem. Dež iz megle je kapljal od streh. Počasi se je plazil po stopnicah. V svojo sobo je hotel, se zakleniti, nikogar ne pustit: noter, poginiti.

V kuhinji na stolu poleg štedilnika je sedela njegova žena. Med čakanjem nanj je zaspala. Ponva s koteleti je stala na štedilniku. Miza je bila pogrnjena. Med krožniki je stal kozarec, v katerem so bile cvetlice. Žena je bila oblečena v svojo najboljšo obleko. Najbrže je podnevi begala okrog, da bi nakupila hrane, ker na štedilniku so stali koteleti, ki jih je imel Adolf najrajši. Morda je stavila svoje zadnje upanje na ta večer. Adolf se je hotel vtihotapiti mimo nje v spalno čumnato. Marija se je prebudila in strmela preplašena vanj. »Adolf — Adolf — kaj je?«

Ni mislil na to, da žena o tem, kar se je zgodilo, ničesar ne ve; v tistem trenotku je mislil, da ve ona vse. Sram, jeza in trpkost ga je popadla. Stokal in požiral je — »Proč — proč — kaj buljiš v me? —« ko je hotela vsa preplašena skočiti k njemu, je kričal Adolf —« pusti me, ti pravim, ne dotakni se me, kaj zijaš tako, si vesela, da sem jo izkupil, kaj? Pojdi tja, k njemu pojdi, saj je sam rekel, da pridi, k njemu v posteljo se splazi, vlačuga, prekleta!«

Kapitan podmornice »Nautilus« Dannenhower

Podmornica »Nautilus«, s katero je hotel kapitan Wilkins doseči severni tečaj pod vodo, se je 1500 morskih milj daleč od Newyorka ponesrečila. Na pomoč ji je prišla vojna ladja »W-yoming«. Ker bo popravilo dolgo trajalo, so vožnjo odgodili na prihodnje leto.

Težke skrbi ameriških železniških magnatov

Ameriški listi poročajo, da je prevzel pred nekaj dnevi ameriške železniške magnate silen strah. Strkovnjaki so namreč izračunali, da »zažvižgajo« ameriške lokomotive na leto nič manj in nič več kakor 5 miljonov dolarjev v zrak. Toliko premoga in pare je namreč treba za produkcijo »žvižganja« na lokomotivah.

Ta račun je osupnil tudi ameriške magnate. Da bi oni dajali na leto po 5 milijonov dolarjev za žvižganje, ki nič ne nese? To je treba na vsak način preprečiti. Najprej so bili mnenja, da bi bilo najbolje žvižganje sploh odpraviti. Toda tu so se oglasili zopet strokovnjaki, ki so rekli, da bodo morale železniške družbe plačati na odškodninah za razne poškodbe in nesreče mnogo več kakor pa 5 milijonov dolarjev na leto. Zato so se odločili, naj žvižganje pač ostane, zmanjšati pa je treba piščalke in jih uglasiti na višji ton, ki zahteva manj pare.

Zlobni ameriški časopisi so pa »vlekli« obupane miljonarje še naprej. Izračunali so namreč, da bi zamenjava vseh velikih piščalk na ameriških lokomotivah z majhnimi piščalkami veljala nad 60 milijonov dolarjev! Ali se to izplača? vprašujejo časopisi. Milijonarji so pa zopet v novih, težkih skrbeh.

Vse za rekord!

Današnji svet se ne zanima skoro za nič drugega več kakor samo za šport, t. j. za »rekord«. Večina ljudi namreč sploh ne ve, kaj je šport in kakšen namen ima šport pravzaprav; pač pa se razume vsak paglavec na »rekorde«. Naj bo dosežen »rekord« za še takšno bedarijo, samo da je »rekord« in moderna mladina vriska in od veselja poskakuje...

So pa športi, kjer ne gre samo za telesno vajo, za energijo in za rekord, ampak tudi za denar. Taki »športi« so bolj podobni stavam kakor športu.

V to vrsto športa spada tekma med znanim angleškim »kraljem čaja« Tomažev Lipton-om in med amerikanskim bogatašem Vanderbiltom, kdo bo imel najhitrejšo jahto in kdo si bo priboril častni ameriški pokal. Ta pokal ni posebno drag, velja komaj 30.000 dinarjev. Tomaž Lipton pa si prizadeva že 30 let, da bi dobil ta pokal, pa si ga še danes ni osvojil. Dal si je zgraditi 5 jaht, vsaka jahta pa ga je veljala po 7 milijonov dinarjev, vse pa je krstil na ime »Shamrock«. Tudi stroške za potrebno moštvo na svojih jahtah plačuje sam, tako da ga velja njegov »šport« in želja po »rekordu« do danes že nad 60 milijonov dinarjev. Kljub vsem stroškom pa le še ni »potolkel« Vanderbilta, toda v svoji pristni angleški trdovratnosti ne odneha.

V mednarodni borbi za največjo hitrost avtomobila so stroški za dirkalne avtomobile prav znatni. Dirkaški avtomobil majorja Segrave-a je veljal 5 milijonov dinarjev, avtomobil dirkača Campbella pa je stal 13 milijonov dinarjev.

Za »rekorde« so posebno vneti v Ameriki. »Kralj gumija za žvečenje« Wrigley prireja vsako leto plavalne tekme in daje za zmagovalce milijonske nagrade — to vse pa za reklamo za svoj izdelek. Na Angleškem pa sloni kot največji podpornik športa Sir Charles Wakefield, ki je izdal samo za preteklo leto 1 milijon za podporo angleškim športnikom.

Za kratek čas.

Žena: »Na magistratu me je uradnik vprašal, koliko sem stara in jaz res nisem v tistem trenotku vedela, ali sem stara 25 ali 26 let.«

Mož: »Koliko si pa potem rekla, da si stara?«

Žena: »Osemnajst!«

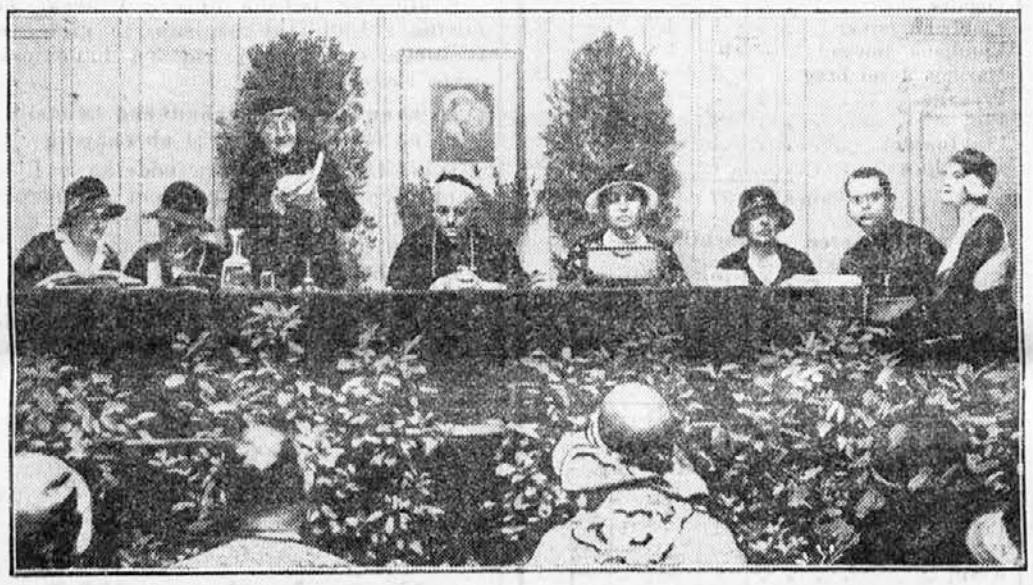

Mednarodni kongres za varstvo deklet

V Budimpešti je zboroval te dni mednarodni kongres za varstvo deklet. Kongresa so se udeležili zastopniki 22 držav. Na sliki vidimo ob predsedniški mizi predsednika kongresa g. Bessona (na sredi), potem pa škofe iz Freiburga, Lausanne-a in iz Ženeve. V ozadju stoji baronica Montenach.

Grozna nesreča francoskega parnika

Na sliki vidimo rtič St. Gildos. Blizu tega rtiča se je potopil francoski izletniški parnik »St. Filibert«. O tej strahoviti nesreči je »Jugoslavan« poročal med brzojavnimi vestmi. S parnikom vred se je potopilo okoli 400 ljudi, 8 pa so jih rešili. Rtič St. Gildos leži ob ustju reke Loire.

Težka letalska nesreča pri mestu Saarbrücken

Pri mestu Saarbrücken je padlo na tla potniško letalo »D 1455«. Letalo je zgorelo, zgorela pa sta tudi dva potnika, pilot in monter.

300 letnica francoskega časopisja

Francosko časopisje slavi te dni 300-letnico svojega obstoja. Francosko časopisje se je začelo leta 1631., ko je kralj Ludvik XIII. dal pisatelju Teofrastu Renaudot-u po svojem kancelerju kardinalu Richelieu-ju dovoljenje, da sme izdajati v Parizu prvi časopis. Časopis se je imenoval »Gazette«, toda ta časopis se je zelo razlikoval od naših današnjih časopisov po obliki in po vsebini. List je izhajal dvakrat na teden in je prinašal dvorske, vojaške, politične in družabne vesti, pa tudi književne in znanstvene prispevke.

Znamenita pariška kuharica — umrla

V predmestju Sv. Mihaela v Parizu je dolgo vrsto let gospodarila v mali krčmi gospa Poulard, ki je slovela kot največja umetnica v pripravljanju omelet. V njeni krčmi, sploh ni bilo druge jedi mogoče dobiti. Njeni francoski rojaki njene kuharske umetnosti niso posebno visoko cenili, zato pa so hodili prav pridno na omelete Angleži, Amerikanci in Italijani. Gospa Poulard je dosegla visoko starost 80 let. O njej pišejo danes vsi svetovni listi. Svoj »recept« za pripravljanje najslastnejših omelet pa je vzela gospa s seboj v grob. V Parizu je sicer precej restavracij in gostiln, ki v inseratih naznanjajo, da imajo »pravi« recept za omlete od same gospe Poulard, toda tem objavam nihče ne verjame.

Nadarjeni norci

Stara prislovica pravi, da sta ženijalnost in umobolnost zelo blizu skupaj; ženjalnost in umobolnost namreč nista nič »normalnega«, ampak nekaj posebnega, nekaj izrednega.

O tem, kako se dotika ženijalnost blaznosti, beremo v angleškem listu »Lancet« tole:

Umobolnih, ki kažejo poleg svoje bolezni tudi še izredne sposobnosti, so štiri vrste. V prvo vrsto spadajo bolniki, ki kažejo veliko nadarjenost za glasbo ali pa za kakšno tehnično spretnost. Neki 15-letni deček n. pr., ki je bil duševno komaj toliko razvit kakor kakšen 8-letni otrok, je znal na pamet vse prihode in odhode vlakov na angleški južni železnici. Neki bolnik druge skupine je znal na pamet vse velikonočne datume od l. 1000 pr. Kr. pa do l. 2000 po Kristusu; ravno tako je vedel, katerega svetnika časte ljudje vsak dan. Neki drugi bolnik zopet je znal zapeti takoj vsako cerkveno pesem, če so mu le povedali številko strani v pesmarici, kjer je bila pesem tiskana. So pa tudi bolniki, ki znajo računat tudi najtežje račune, čeprav ne poznajo niti osnovnih pojmov računovodstva.

Ameriški »trgovski duh«

Ameriški listi poročajo o neverjetnem dogodku, ki je vzbudil v mestu Wilmington-u veliko pozornost. Neki šolarček je obolel na ošpicah. Vsled tega je moral ostati nekaj tednov doma, da se ne bi še njegovi součenci nalezli bolezni. Prebrisani pobalin pa je znal svoj ugodni položaj izkoristiti na ta način, da je poskrbel, da je še 8 njegovih součencev dobilo bolezen od njega, ki so se na ta način tudi iznebili za nekaj tednov sitnega sedenja v šoli. Vsak od součencev pa je moral za nagrado plačati toliko, kolikor je pač mogel in imel. Na ta način se je bolezen razpasla po celem mestu.

ZA KRATEK ČAS

Neki ljubitelj slik je naročil sliko, kjer naj bi bila vidna tudi cerkev. Slikar je naročilo izvršil, ni pa naslikal pred cerkvijo nobenega človeka, ker ni rad videl ljudi. Ko je naročnik sliko ogledoval, je opomnil slikarja: »Ja kje so pa ljudje?«

Slikar: »Ti so vsi v cerkvi!«

Naročnik: »Sliko bom torej kupil, plačal jo bom pa, ko bodo ljudje prišli iz cerkve.«

Izdaja tiskarna »Merkur«. Gregorčičeva ulica 23. Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. — Urednik Milan Zadnek. — Za inseratni del odgovarja August Kozman. — Vsi v Ljubljani.